

Kõige rohkem on vastasleerist omavalitsusele kasu siis, kui see on konstruktiivne.

Sakala juhtkiri

Läbi raskuste finiši poole

Iga maratoni juurde kuulub lühike distants, mis mõeldud ennekõike harrastajatele. Mulgi uisumaratoni kümnekilomeetrine ring näitas, et see on võimetekohane pingutus isegi istuva elustiiliga kontoritöötajale.

LK 11

Külm ahendab veresooni

Et külmaga tõmbuvad veresooned kokku, peaksid praeguste ilmadega eriti ettevaatlikud olema südamehaiged. Neil tuleks hoiduda külmetamisest ja füüsilisest pingutusest.

LK 12

Volikogu liikmetel jääb igal aastal finantsotustamise rõõmu vähemaks, sest rõõpad on maha pandud ja mööda neid me sõidame.

JAAK SULG, linnavolikogu eelarvekomisjoni esimees

LK 3

Puust saab sooja kaks korda. Esimest korda siis, kui metsatööd teha ning teine kord ahju küttes. Osa Saarepeedi lähistel langetatud puid leiab rakendust suitsusauna ehitamisel.

TRADITSIOON

Mehed läksid härmas metsa, masinamüra kaasa ei võtnud

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

Tartu ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia korraldas Saarepeedi lähistel mürata metsatööpäevad, millel tööd tehti kirveste, käsisaagide ja hobustega. Mahavõetud puudest saab nii kütust kui suitsusauna ehitusmaterjali.

Lisaks rahvusliku ehituse eriala üliõpilastele, kelle kahenädalase metsanduspraktika osaks need päevad olid, tuli langile teisigi inimesi, kelle igapäevane tegevus on seotud metsanduse ja hobumajandusega. Metsatööd said proovida ka Viljandi waldorfkooli lapsed.

«Tänapäevase mehhaniseeritud metsanduse taustal on väikeettevõtjale ja väikemetsaomanikule tihti probleemiks väikeste puidukoguste, erisortimendi ja üldse harvesterist murimata puidu kättesaadavus,» ütles ettevõtmise eestvedaja, kultuuriakadeemia rahvusliku ehituse programmijuht Priit-Kalev Parts. «Siis ei jäägi üle muud kui oma oskuste ja vahenditega metsa minna.»

Tragi hobune

Parts on aastaid kodused metsatööd ära teinud oma maatõugu müraga ning nii tundus talle igati vahva mõte sisepõlemismootorid paariks päevaks üldse välja lülitada. Kahel päeval oli ta ametis enamasti hobusemehena.

«Ega hobune harvesteriga

võistle, aga tal on kindlasti oma nišš,» lausus Parts. «Näiteks oma väikese maatõugu hobusega saan tehtud nii aia- kui põllutööd ja vean ka puid, lõbusõidust rääkimata. Väga mõnus on manööverdada ja vahel on hobuse eelised ATV ees ilmselged!»

Parts lisas, et metsas on küll alati tore olla, kuid mootorsaega põristades jääb seal palju kuulmata. «Korralikult teritatud kahemehesaag on ikka uskumatult tõhus riist ja sellega saab ilusad puhtad palgiotsad,» kinnitas ta. «Ma ei oodanud, et huvilisi nii palju tuleb,» tunnistas praktika juhendaja ja metsaomanik Mihkel Maala. «Sagimist oli nagu sipelgapesas! Eriti hea meel on selle üle, et lapsed tulid.»

Metsalangetamist eesiade moel uudistama tulnud wal-

dorfkooli õpilased teadsid avatud metsapäevade korraldajate üllatuseks üsna hästi, kuidas saagi kasutada, ja neil oli ka jonnijätkata, kui kõik esimesel korral päris välja ei tulnud.

Kuu teab õiget aega

«Lastel oli puutööd väga põnev vaadata ning ise kirve ja saega proovida,» rääkis waldorfkoolis õppiva Kerdi ema Anu Kivi. «Nad õppisid selle kribinalkröbinal ära. Me oleme ju talurahvas ja puid langetanud aastasadu! Lastele tuleb lihtsalt anda võimalus õppida.»

Mihkel Maala kinnitusele puude mahavõtmiseks just õige aeg: vanarahva uskumuse järgi saab vana kuu ajal langetatud puudest parim materjal ning saun tuleb kindlasti hea.

«Muidugi oleks lihtsam harvesteriga metsa langetada,»

mõtiskles Maala. «Aga tööd tehakse tuleb rõõmu ka tunda ja need, kes siin tegutsesid, tundsidki rõõmu: puna oli palgeil ja nad naersid!»

Maala tunnistas, et mootorsaega oleks kahtlemata lihtsam metsa teha. «Aga oletame, et ühel päeval on tankla kinni ja Narva elektriijaamadest lülitatakse elekter välja. Mis siis edasi saab, kas laiutame lihtsalt käsi?» küsis ta. «Nii ei pea juhtuma, aga vanad oskused annavad kindlustunde.»

Kahepäevase ettevõtmise salvestas Viljandimaal tegutses filmitootja Imre Annus. «Moodsate töövahendite võimsus ja kättesaadavus on muutnud meid töö igavikuliste aspektide suhtes pimedaks,» leidis ta. «Valmiv film tõstatab laiemaid küsimusi töö heaolust ja mõttest inimolemisest.»

ILM

-15°

Täna on päikseline ilm. Puhub kagutuul kiirusega 5–10 meetrit sekundis. Külma on 11–15 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 8.27 ja loojub kell 16.35.

VILJANDIS

Lasteetendus

Täna kell 11 mängib nukuteater lavastust «Hiir, mutt ja langev täht».

Raadiosaade

Täna kell 11.05 algab Kuku raadio sagedusel 100,8 MHz «Viljandi linnatund».

Teatriõhtu

Täna kell 19 Ugalas algavas lavastuses «Y-generatsioon» otsivad näitlejad vastust küsimusele, kuidas olla tänapäeva eestlane.

Männimäel näeb nümfomaani

Täna kell 20 linastub Männimäe salonginos Lars von Trieri film «Nümfomaan».

Pubis saab laulda

Täna kell 22 algab pubis Suur Vend karaokeloto.

EESTIS

Eesti muusikaauhinnad 2014

Täna kell 21 esinevad Tallinnas Nokia kontserdimajas Eesti tuntumad artistid. Iga esineja loob 16. korda asetleidvaks kontsertetenduseks erilavastuse.

9 771406 401012 ISSN 1406-4014

ARVAMUS

Peatoimetaja HANS VÄRE, arvamustoimetaja KARL-EDUARD SALUMÄE

JUHTKIRI

Häälekas opositsioon

On fakt, et Viljandi linnavolikogu istungid on pärast uue võimuliidu pukki asumist veninud paar-kolm korda pikemaks. Tekib küsimus, milles on asi: kas selles, et praegused linnajuhid ei tule oma tööga toime, või siis selles, et uus opositsioon on lihtsalt väga häälekas?

Ühe fakti põhjal võib väita, et õige on teisena nimetatud põhjus. Nimelt on kõige rohkem vaidlusi seniajani põhjustanud olukorrad, kus linnavalitsus on vähemasti oma jutu järgi ajanud asju nii, nagu on seda tehtud varemgi.

Ühest küljest ei tähenda see midagi muud, kui et praegune opositsioon – täpsemalt öeldes küll linnavolikogu Keskerakonna fraktsiooni esindajad, sest nende panus on istungite pikemaks venitamisel olnud selgelt suurim – protestib agaralt oma varasema käitumismalli vastu.

Teisalt näitab see aga kindlasti ka seda, kui suure tõlgendamisruumi seadused jätavad, sest, olgem ausad, vaieldud on asjade üle, mille sisulises mõttes ei ole suurt tähtsust. Küsimus on olnud selles, kas linnajuhid on käitunud juriidiliselt korrektselt.

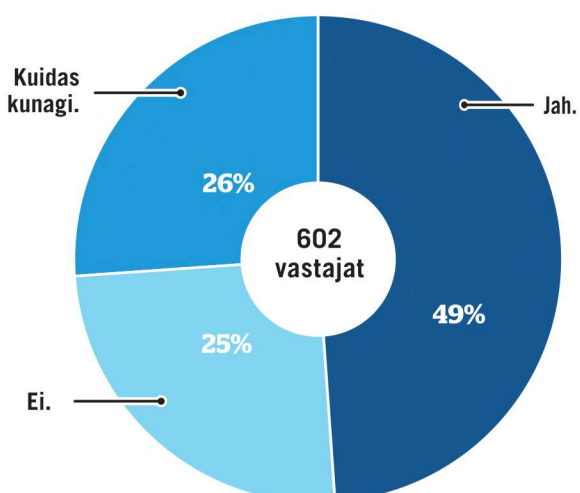
Elnev ei tähenda muidugi, nagu ei saaks linnavõim varasemast paremini talitada. Võib-olla tasubki ametnikke ärgitada senisest veelgi täpsemalt seadusi lugema, et asjaajamine oleks punktuaalne.

Liitagi võib arvata, et vähemalt mõne opositsionääri ind dokumentidesse kriitilise pilguga süüvida ei raue nii pea. Tahaks loota, et nende energia kulub sellistele küsimustele, mis on Viljandile tõepoolest tähtsad ja mille arutamine viib elu edasi.

Õeldakse, et tugevast opositsioonist on kokkuvõttes igal juhul tolku. Kuid kõige rohkem on aktiivsest vastasleerist omavalitsusele kasu siis, kui see on konstruktiivne.

VEEBIKÜSITLUS

Kas uurite enne sularahaautomaadi kasutamist, et selle poleks küljes varaste salaseadmeid?

Allikas: Sakala

Uks avaneb vaid näiliselt

ON PÄEVSELGE, et riigikogu poleks 22. jaanuaril erakonnaseaduse muudatusi kinnitanud, kui ei oleks olnud avalikku survet ja eeskätt niinimetatud rahvakogu protsessi. Siinkohal on põhjust tänada neid sadu inimesi, kes seisid selle eest, et meie poliitiline süsteem muutuks avatumaks ja demokraatlikumaks, ning ühel või teisel moel kaasa mõtlesid ja aruteludes osalesid.

Paraku ei tahtnud ei põhiseaduskomisjoni ega ka riigikogu enamus aru saada, millised olid ühiskonna tegelikud ootused, ning seetõttu jäi tulemus enam kui poolikuks.

Aga esmalt toredatest asjadest.

IGATI TERVITATAV on, et erakonnaseadus langetab erakondade asutamispriirangu 1000 inimeselt 500-le ja vähendab kaks korda valimistel osalemise kautsjonit. Eesmärgiga lihtsustada uute jõudude poliitikasse tulekut tegid sotsiaaldemokraadid samasugused ettepanekud juba 2012. aasta sügisel.

Hea meel on ka selle üle, et kolleegide õnnestus veenda loobuma eelnõus algul olnud piirangust, mis oleks keelanud Eestis alaliselt elavatel mittekodanikel erakondadele raha annetamise ja seeläbi vähendanud nende võimalust poliitikas osaleda.

On põhjust eeldada, et terve oma elu Eestis elanud ja kohalikel valimistel osalevatel inimestel on vähemalt sama suur huvi meie poliitika vastu kui näiteks Läti, Prantsusmaa, Bulgaaria või Küprose kodanikel. Aga tänu sellele, et kõik Euroopa Liidu kodanikud saavad nüüd õiguse teha annetusi Eesti erakondadele, kuuleme me tulevikus nii mõnegi naljaka või siis ka kurvavõitu loo.

KOALITSIOONI LIIKMED on rääkinud sellest, kuidas me suuremeelselt muudame erakondade riigieelarvelist rahastamist.

On tõsi, et rahaline seis paraneb neil künnise alla jäävatel erakondadel, kes koguvad valimistel kaks kuni viis protsenti häälest. Aga kui süüvida asja sisusse, siis sellest 5,4 miljonit eurot, mis riigieelarvest erakondadele toetuseks eraldatakse, moodustab kõnealune summa heal juhul kaks-kolm protsenti. Seega: uus ümberajamine konkrentsisituatsioo-

INDREK SAAR

riigikogu liige
Sotsiaaldemokraatlik Erakond

ni sama hästi kui ei muuda, sest riigikogus esindatud erakondade päralt on ikka 97-98 protsenti rahast, millega saab teha suuremahulisi valimiskampaaniaid.

Meie taotlesime rahastamispolümõtete sisulist muutmist. Õiglasema lahenduse korral jaguneks pool riigi toetusest kõigi parlamenti valitud parteide vahel ja teine pool kõigi valimistel osalenud erakondade vahel vastavalt hääle arvu, nii nagu pakkus välja ka rahvakogu.

See suurendaks künnise alla jäänud erakondade toetust kaks kuni kolm korda ja muudaks tunduvalt võrdsemaks riigikogusse pääsenud erakondadele eraldatavaid summasid. Muu hulgas saaks endiselt 10 000 euro suurust toetust ka see erakond, kes korjas valimistel vähemalt ühe protsendi häälest.

Koalitsioon hääletas Keskerakonna toel selle parandusettepaneku maha. Muidu tihti nõrgemate aitamiseks kõnelevad keskerakondlased unustasid solidaarsusprintsipi enda konkrentsielelise säilitamise nimel.

SOTSIAALDEMOKRAADID on seisnud pikki aastaid valimiskulude otsustava piiramise eest. See oli ühtlasi üks rahvakogu tähtsamaid ideesid.

Kellelegi pole saladus, et Eestis sõltuvad valimistulemused eeskätt sellest, kui palju on erakonnad kampaaniasse raha panustanud. Nii et paraku sõltub kohtade jaotus riigikogu saalis 90 protsendi ulatuses kulutatud raha hulgast.

Valimiskulude kärpimise katsed on seni jooksnud vastu müüri, kuid me ei jäta jonn. Varem või hiljem peab see võidurelvastumine lõppema ja maailmavaateline konkrents suurenema.

Poliitilise tahte puudumise tõttu ei jõudnud seadusesse ka rahvakogu ettepanek keelata riigikogu liikmetel kuulumine riigi äriühingute nõukogusse. Niisuguse keelu kehtestamise vastu on jäigalt Reformiera-

Kellelegi pole saladus, et Eestis sõltuvad valimistulemused eeskätt sellest, kui palju on erakonnad kampaaniasse raha panustanud. Nii et paraku sõltub kohtade jaotus riigikogu saalis 90 protsendi ulatuses kulutatud raha hulgast.

TSITAADID

«Poliitikele meeldib kõrvutada Eestit riikidega, kel nii hästi ei ole läinud. Kodaniku lähtekoht on tihti teine, sest tema kõrvutab oma sisetulekuid sellega, mida võiks sama töö eest saada Soomes või Rootsis.»

Riigikogu liige ning mattetuluandusühingu Vaba Isamaaline Kodanik esimees Andres Herkel (Postimees, 29. jaanuar)

«Järgmiselt eurovolinikult nõutavad omadused on meedias tänaseks üksi-pulgi lahti võetud. Võib-olla tuleks nüüd Eestis algatada debatt ka selle üle, millistele tingimustele peaks vastama eurosaadik ja keda tegelikult on väikerahval mõtet soojale kohale saata.»

Ajakirjanik Oliver Kund (Postimees, 29. jaanuar)

«Kindlasti on Eestis arvukalt palgatööd tegevaid inimesi, kes sama tööd ettevõtjana tehes teeniksid rohkem. Nad ei julge aga seda otsust langetada, sest kardavad ebaõnnestuda ning elavad seetõttu põhimõtte järgi «parem varblane peos kui tuvi katusel.»

Äripäeva peatoimetaja asetäitja Aivar Hundimägi (ERR, 28. jaanuar)

«Mina ei usu Rail Baltica tasuvust, ükskõik mida keegi üritab paberil näidata. Tabeleid osatakse ikka teha. Seda nägime me ka Estonian Airi puhul, kus paberil oli kõik hästi.»

Pankur ja ettevõtja Indrek Neivelt (E24, 24. jaanuar)

«Meie ülesanne siin elus on olla võimalikult haritud ja avatud meelega, et teda valiks võimalikult head ja sisukad raamatud. Sest kellele meeldib, et tema elu kujundavad vaid keskpärased sopakad, kui võrd teised raamatud ei pea teda tähelepanu väri-liseks?»

Ajaloolane Marek Tamm (Postimees, 23. jaanuar)

«Alkoholiäri on riigi poolt piisavalt kontrollitud ega vaja täiendavaid piiranguid, kuid Eesti inimesed peaks üppima kultuursemalt jooma.»

Toiduliidu juht Sirje Potisepp (Tallinn City, 23. jaanuar)

PRÄÄNIK

Kultuuriakadeemia korraldas Saarepeedi lähistel mürata metsatöö päevad.

PIITS

Viimasel ajal on olnud mitu põlengut, mille põhjusi tasub otsida hooldamata küttesüsteemist.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

161 045

Kultuuriministeerium andis festivalide korraldamiseks 161 045 eurot ning 23 abisaaja seas oli ka kaks Viljandi ettevõtet. Tantsufestival «Notafe 2014» sai 15 000 ning kultuuriakadeemia festival-konverents «Sumin 2014» 7500 eurot toetust.

VILJANDI VOLIKOGU

Opositsionäär leidis eelarve plaanist ligi sada viga

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Opositsiooni esindaja Karl Õmbluse meelest on Viljandi linnavalitsus alanud aasta eelarvet koostades teinud nii palju vigu, et seda pole võimalik vastu võtta. Volikogu juht Randel Länts pole süüdistustega nõus.

Karl Õmblus nõuab tänasel istungil volikogu esimehelt aru, kuidas on kahe istungi vahel eelarvekavasse tekkinud sadakond muudatust, ehkki ükski poliitik pole kokkulepitud ajaks ühtegi muudatusettepanekut esitanud.

Karl Õmblus: seadust on rikutud

Seadus kirjutab volikogule ette, milline peab muudatusettepanek olema ja kuidas peab sellega ümber käima. Nimelt peab muudatust sooviv poliitik ettepaneku juurde kirjutama põhjenduse ja selle, kust raha tuleb ehk kellelt tuleks see ära võtta. Iga ettepanek tuleb volikogus läbi hääletada.

Õmbluse ütlemist mööda oli aga suur tema üllatus, kui jaanuari keskel volikogu liikmetele uuesti saadetud eelarvekavas oli vähemalt sada muudatust. Need oli sinna teinud linnavalitsus.

«Mingeid põhjendusi juures ei olnud,» lausub ta. Tabelites näpuga järele ajades võis siiski mõista, kuhu raha juurde pannakse ja kust seda ära võetakse.

«Ainuüksi investeeringute osas on parandusi poolteist lehekülge,» väitis Õmblus.

Ta on veendunud, et linnavalitsusel polnud vähimatki õigust muudatusi sinna kirjutada. Kõik need oleks tulnud Õmbluse meelest esitada koos

Linn peab kulude katteks pangalt laenu võtma

Aastase pausi järel kavatses Viljandi taas pangalt laenu võtta. Tänavu on kavas ehituste ja remontide tarbeks laenata 1,1 miljonit eurot.

Eelarvekomisjoni juhi Jaak Sule sõnul pole linnal teist valikut, sest muidu tuleks loobuda mitmest eurotoetusest ning ehitamata jääks Raua tänava koonitee ja tegemata muid töid.

Sule sõnul jääb linn pangalaenu võtmise järel oma kohustustega seaduses lubatud piiridesse, sest tänavu peaks mak-

Kui opositsiooni kuuluva Keskerakonna esindaja Karl Õmbluse (paremal) meelest on Viljandi alanud aasta eelarvet koostades tehtud nii palju vigu, et seda ei saa kinnitada, siis volikogu juht Randel Länts on teist meelt ja pakub volikogule välja, et eelarve tuleks kinnitada tänasel istungil.

põhjenduste ja selgitustega volikogule ja suures saalis üshaaval läbi hääletada.

Randel Länts: seadust ei ole rikutud

Volikogu esimees Randel Länts on veendunud, et ühtegi seadust pole rikutud. «Kui tah-

sudest laekuma rohkem raha kui mullu. Eelmisel aastal maksid Viljandis elavad töötajad linnakassasse 8,9 miljonit eurot, tänavu loodetakse saada 9,5 miljonit.

Samas nentis Sulg, et iga aastaga muutub eelarve kokkusaamine keerulisemaks, sest raha lisandub loodetust vähem. «Volikogu liikmetel jääb igal aastal finantsotsustamise rõõmu

vähemaks, sest rööpad on maha pandud ja mööda neid me sõidame,» selgitas ta. (Sakala)

ta pilli lõhki ajada, on see kindlasti võimalik, sest seaduses olevaid punkte saab tõlgendada nii ühte- kui teistpidi,» leidis ta.

Länts selgitas, et linnavalitsus lisas oma ettepanekud eelarvele uue aasta algul, sest tahtis ära oodata kõik volikogu liikmete muudatusettepanekud. Neid aga ei tulnudki. «Oluline oli, et kõik ettepanekud oleksid paigas selleks ajaks, kui eelarvekomisjon teemaga tegelema hakkas,» lisas ta.

Nädal tagasi koos istunud eelarvekomisjon arutas tekkinud olukorda üle poolteise tunni, kuid ei osanud Õmbluse esitatud protesti kohta midagi arvata. Lõpuks lepitati kokku, et eelnõu kiidetakse heaks, kui selles pole juriidilisi vigu. Juriidikaga lubas tegelda volikogu esimees.

Eelarvekomisjoni juht Jaak Sulg tunnistas, et muudatusi on eelarves üsna palju, kuid tema sõnul on need enamasti kos-

meetilised ja täpsustavad. Nimelt selgus alles alanud aasta esimesel tööpäeval, kui palju linnakassas aastavahetuse järel raha oli.

Länts võttis omaks, et eelarve vormis on ehk olnud vajaka jäämisi, kuid need pole olnud tema sõnul sellised, mis segaksid eelarve vastuvõtmist. «Tegijatel juhtub, ja eriti neil, kes on alles alustanud,» tunnistas ta. «Mina tahaksin rohkem rääkida sisust kui vormist, aga Keskerakond pole olnud seni nõus sisust rääkima.»

Volikogu hääletab täna

Karl Õmbluse meelest tahab paranduste põhjendused esitamata jätnud linnavalitsus muuta volikogu kummitempliks. Randel Läntsi sõnul ei vasta selline väide tõeale, sest kõik põhjendused on eelarve seletuskirjas olemas. «On öeldud, mida on muudetud ja miks on muudetud,» kinnitas ta.

Teisipäeval kinnitas töömees Heldur Pajumägi kõigile Kevade, Vene ja Näituse tänava ristmiku nurkadele stoppmärgid.

Kantrekülas muudeti liikluskorraldust

Kui seni tuli Viljandis mööda Kevade tänavat liikujail teed anda Vene ja Näituse tänaval sõitvatele autodele, siis praeguseks on kõigil teetistel stoppmärk ning tegemist on samaliigiliste teede ristmikuga.

Viljandi linnavalitsuse majandusameti teede spetsialisti Heikki Teearu sõnul oli Kevade, Vene ja Näituse tänava ristmiku liikluskorraldus liikluskomisjonis arutusel juba eelmise aasta septembris.

«Põhjuseks olid suhteliselt tihedad liiklusõnnetused ristmikul,» selgitas Teearu. «Komisjoni otsus oli, et ristmik tuleb muuta ohutumaks kas märgistuse parandamise või liikluskorralduse muutmisega.»

Nii otsustas majandusamet paigaldada ristmikule märgid «Peatu ja anna teed» ehk stoppmärgid ning kaotada ära peatee. Enne ristmikku hoiatab igast suunast lähenevat autojuhti märk «Samaliigiliste teede ristmik». (Sakala)

«Kalafest» püüab maailmarekordit

«Kalafestil» juba 16. korda aset leidev püügivõistlus «Kuld kala» ründab ülemaailmset rekordit.

15. veebruaril Viljandi järve ääres peetavad «Kalafest» ja «Kuld kala» on valmis ülemaailmsele rekordile väljakutse esitama.

Briti ajalehe Daily Mail teatel peeti maailma suurim kalapüügivõistlus käesoleva aasta algul Ühendriikides Minnesotas. Sinna kogunes rohkem kui kümme tuhat kalapüüdjat, kes jääaugust saaki õngitsesid. Selle rekordi loomine ahvatleb ka peagi Viljandis asetleidva kalapüügivõistluse korraldajaid.

«Jää pakseneb iga päevaga, oleme valmis ja korraldajate poolt on kõik tehtud, et 15 000 harrastajat kõik ühiselt kalastada saaks,» lausub «Kalafesti» üks korraldajatest Priit Kallas. (Sakala)

PANGATEENUSED

Oma raha kulutamine muutub aeglasemaks

SIGRID KOOREP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

Veebruarist hakkavad Eestis kehtima ühtsed üleuroopalised maksetingimused. Uuele süsteemile üleminek soosib kaardimakseid, ent muudab riigisiseseid pankadevahelised ülekanded aeglasemaks.

1. veebruarist kehtestab uued teenustasud SEB, Swedbank teeb muudatused hinnakirjas 31. märtsist.

SEB kommunikatsioonijuht Evelin Allas rääkis, et uue süsteemiga hakkavad maksete vahel liikuma senise kümne korra asemel viis korda päevas. Kui praegu jõuab tavamakse saajani poolteise tunni, siis edaspidi kolme tunni jooksul.

«Samal päeval teise pank ja jõudmiseks peab makse olema sisestatud internetipangas hiljemalt kell 16.30,» lausus Allas. Pangasisesed maksete toimumine endiselt reaalajas.

Otsekorraldusest saab e-arve

Senine otsekorraldus asendub e-arve püsimaksega. Kui teenusepakkuja, kellele inimesed maksavad otsekorraldusega, läheb üle e-arvele, ei pea klient ise midagi tegema.

Evelin Allas selgitas, et kui enne maksis see, kellele klient otsekorraldusega arveid tasus, siis uue süsteemi puhul tasub kumbki osapool oma maksega seotud kulud. «Kõikidel SEB klientidel, kes kuuluvad mõnda panga paketti, on e-arve püsimaksed endiselt tasuta ja 8 eurosendi suurune hinnatõus võib puudutada 5 protsenti meie klientidest, kes ei kuulu ühtegi paketti,» ütles ta.

Süsteem soosib kaardimakseid

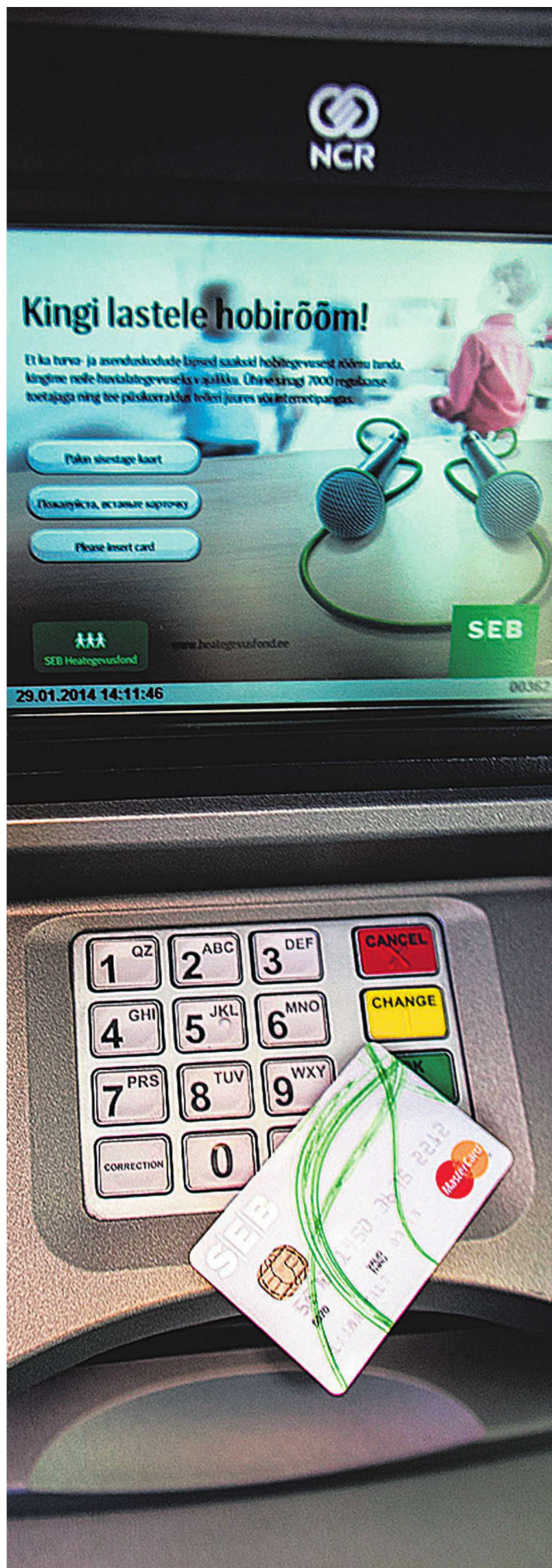
Sularaha väljamakse eest kontoris küsitakse nii era- kui äriklendilt 0,4 protsenti summast. See protsendimäär kehtis Evelin Allase sõnul ka varem, kuid minimaalne teenustasu tõusis 1,92 eurot 2 eurole.

Veebruarist hakkab ka pangakontoris sularaha sissemaksimine nii era- kui äriklendile maksma 0,3 protsenti summast, minimaalselt 2 eurot. Seni eraklientidelt selle eest tasu ei võetud.

«Tasuta sissemakse võimalus säilib juuniorkonto omanikel 100 euro ulatuses kuus,» lisas Evelin Allas.

Ta rõhutas veel, et SEB-l on üle Eesti 44 sularaha sissemaks automaati, mis vähendavad vajadust telleri kaudu raha kontole panna, ning pangakontorite juures on automaadid, mille kaudu on võimalik sularaha ka välja võtta.

Samas kui varem oli sularaha sisse- ja väljamakse automaatides tasuta, siis nüüd on

Üleuroopalisele süsteemile üleminek toob kaasa pankade hinnakirja muutumise. SEB teenustasud muutuvad veebruari algusest ja Swedbanki omad märtsi lõpust.

MARKO SAARM

tasuta kuni 6000 euro sissemaksimine kuus.

«Piirsammast suuremate tehingute puhul tuleb maksta teenustasut 0,2 protsenti ületatavast summast,» ütles Allas.

Hinnakirja muudatus oli tema sõnul vajalik, sest 3,5 protsenti klientidest, kes teevad nii suuri sissemakseid, hoiavad ringluses 52 protsenti sularahast. «Nende klientide suunamine

elektroonilisele arveldamisele suurendaks tunduvalt mahtusid ning võimaldaks pakkuda soodsamaid kaardimakseid kõikidele klientidele.»

Seni kehtinud sularaha automaadist tasuta väljavõtmise piirmäär 2000 eurot kuus läheb veebruarist 1000 eurole. Ka neid kliente püütakse sedaviisi motiveerida kasutama kaardimakseid.

Viljandist on kadunud makseautomaate

Kui varem oli SEB-l Viljandis makseautomaat, siis nüüd seda enam pole ning Swedbank on vähendanud makseautomaatide arvu kahelt ühele.

«Makseautomaadid asendab SEB sularaha sisse- ja väljamakseautomaatidega, sest esimeste ümberseadistamine uute üleuroopaliste standardite järgi oleks liiga kulukas ja tähendaks kliendile teenuse kallinemist,» selgitas SEB kommunikatsioonijuht Evelin Allas.

Makse saab edaspidi tasuta sellesamas automaadis «Määratud maksete» alt ja kui soovitud maksekirjed pole määratletud, saab lasta seda telleril tasuta teha.

Swedbanki makseautomaatide arv on pressiesindaja Mart Siilvase ütlemlist mööda vähenenud, sest kliendid on viimaste aastate jooksul üha rohkem hakanud ülekandeid tegema mugavamal moel, näiteks mobiili- ja internetipanga kaudu.

Viljandis on klientidel võimalik lisaks alles olevale makseautomaadile teha ülekandeid ka selle kõrval olevas sularahaautomaadis, ent selleks on vaja enne pöörduda pangakontoris ja registreerida makse saajate andmed. Üle 60-aastastele on automaadis pangasisene ülekanne teenustasuta, siseriiklik makse nõuab aga 38 eurosentit.

Evelin Allas lausus, et algul võib makse tegemine teistsuguses automaadis veidi rohkem aega võtta kui varem, kuid edaspidi läheb see tunduvalt kiiremini. (Sakala)

Igast kandest läheb Eesti Pangale 3 senti

Internetipangas maksete sooritamise nõuab samuti oma raha kulutamist. Pangasisese makse laekumine on saajale küll tasuta, aga maksja kontolt nõuab see nii SEB-s kui Swedbankis praegu 16 senti.

Riigisisene pankadevaheline ülekanne maksab mõlemas kommerts pangas 38 senti.

Eesti Panga pressiesindaja Ingrid Mitt selgitas, et pankadevahelised maksetingimused süsteemis ESTA, mille kasutamise eest tasuvad kommerts pangad Eesti Pangale 3 senti makse kohta. «Ühtsete üleuroopaliste maksetingimuste kehtimahakkamise tõttu hakkavad pangad kasutama pankadevahelist arvelduste süsteemi STEP2 ja Eesti Pank sulgeb ESTA,» rääkis ta.

Mitt selgitas, et üleuroopalist jaemaksete süsteemi haldab eraettevõtte EBA Clearing. «Selle süsteemi hinnad võivad seninest olla mitu korda odavamad, kuid täpsemat infot meil pole,» ütles ta. (Sakala)

Osahing Texor tegeleb mootorikütuste jae- ja hulgimüügiga. Talle kuuluvad Viljandi naftaterminal ja selle läheduses asuv tankla.

300 päeva otsust oodanud firma nõuab kohtunike töö uurimist

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Maksu- ja tolliametiga kohut käinud Viljandi ettevõtte Texor taotleb Tallinna ringkonnakohtu kohtunike suhtes distsiplinaararvamuse alustamist, sest neil kulus otsuse langetamiseks tavapärast kümme korda kauem aega.

«Kui me nüüd kolmandas kohtuastmes lõplikult süüdi jääme, toob kohtuotsuse venimine meile suure kahju, sest peaksime nende 300 päeva eest riigile intresse maksma,» põhjendas osahing Texor juhatuse liige Arli Okas õiguskantslerile ja riigikohtu esimehele saadetud avaldust.

Intresside suurus oleks Texori enda arvutuste kohaselt üle 52 000 euro.

Pikk ootamine

2012. aasta 1. juunil seljatas Texor esimeses kohtuastmes maksu- ja tolliameti ühes maksuvaidluse küsimuses ning too otsustas halduskohu otsuse ringkonnakohtusse edasi kaevata. Mullu veebruaris väljastas ringkonnakohtu otsuse, mille järgi pidi lahend tulema 28. veebruaril.

Sel päeval ringkonnakohtu otsuse teatavaks ei teinud, vaid andis e-kirja teel teada, et lahendi kuulutamise on edasi lükatud 12. märtsile.

Seejärel algas ligi aasta väldanud ooteaeg, mil ringkonnakohtu otsuse edasi kaevata. Sel päeval ringkonnakohtu otsuse teatavaks ei teinud, vaid andis e-kirja teel teada, et lahendi kuulutamise on edasi lükatud 12. märtsile.

lukkamist tehti kirjalikus menetluses taotluste ja dokumentide esitamiseks ettenähtud tähtpäevast mitte hiljem kui 30 päeva möödumise järel.

Okase sõnul lükkus ringkonnakohtu otsuse tegemine edasi kokku 295 päeva. «Ringkonnakohtu otsuse teinud 301 päeva möödumisel taotluste ja dokumentide esitamiseks ettenähtud tähtpäevast, ületades seega lubatud 30-päevast tähtaega kümnekordselt,» teatas Okas.

Ta lisas, et ringkonnakohtu ei vaevunud kordagi omal algatusel selgitama, miks otsustamine edasi lükkub. Firma esindajale põhjendati seda kohtu suure töökoormusega, kusjuures kordagi ei nimetatud põhjuseks asja suurt mahtu või keerukust.

Texorile kahjulik lahend

Ringkonnakohtu avaldas lahendi e-toimiku vahendusel alles mullu 20. detsembril ja see oli Texorile kahjulik. Firmalt nõuti välja ligi 300 000 euro suurune summa. Lisaks ei saanud Texor Arli Okase selgitust mööda ooteperioodil planeerida tegevusi ja vastu võtta otsuseid, mis sõltusid kohtu otsusest.

Nüüd on kütusemüügiga tegelev firma ringkonnakohtu otsuse riigikohtusse edasi kaevanud.

Et Texori hinnangul rikkus ringkonnakohtu otsust, palub firma õiguskantslerile ja riigikohtu esimehele saadetud kirjas algatada distsiplinaararvamuse Tallinna ringkonnakohtu kohtunike Oliver Kase, Viive Ligi, Lauri Madise ja Silvia Trumani suhtes.

Õiguskantsler on Texori andmetel saatnud kirja edasi riigikohtu esimehele ning seega on firmale lõpliku vastuse andmine tehtud kohtu ülesandeks.

TALVERÕMUD

Uisuväljakute valik on maakonnas suur

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Tänu paukuvale pakasele saab uiskudel lustida maakonna igas nurgas. Tritsutajaid oodatakse Karksisse, Pilistverre, Suure-Jaani ning veel paljudesse väikesesse küladesse.

Üle-eelmisest nädalavahetusest on Karksi maalilisel paisjärvel uisutajate päralt kahekilomeetrine rada, mis loob saarte ümber.

«Lükkasin jälje ATV-ga sisse, et valmistuda Viljandi uisumaratoniks. Viljandis treenimas käia oli liiga tülikas,» kõneles kohalik spordimees Mario Pukk.

Jää on tema sõnutsi püsinud suurepärase. «Nädalavahetustel on uisutajaid rohkesti, lisaks neile võib järvel märgata suusatajaid.»

Suure-Jaani uhkustab kahe väljakuga

Suure-Jaani on omavalitsuse eestvõttel loodud koguni kaks uisuväljakut. Külma saabumise järel rajati päästekomando abiga liuväli noortekeskuse juurde. Siis selgus, et karm pakane on loonud hea jää järvele, vaja see ainult lumest puhtaks rookida.

«Nüüd on järvel liuväli ja 1,1 kilomeetri pikkune ring,» kõneles Suure-Jaani valla spordi- ja noorsootöö nõunik Mati Adamson. Jäält koristatud lumest tehti omakorda 1,1-kilomeetrine klassikajäljega suusarada.

Adamsoni sõnutsi eelistavad uisutajad noortekeskuse juurde loodud platsile järve. «Nii häid jääolusid on seal üliharva. Tõsi, vanemad inimesed mäletavad ka selliseid talvi, kui vastu on sillerdanud suisa ilma lumeta peegelsile jää,» kõneles ta.

Entusiastid on liuvälju teinud ka teistele valla veesilmadele, näiteks Üldes, Täaksis ja Võivakus.

Pilistveres valmistatakse hokilahinguteks

Nagu eelmistel aastatel ootab eeskujulik jääväli tritsutajaid Koo vallas Pilistveres. Valgustatud rada võõrustab oma rahvast ja kaugemalt saabujaid iga päev kella 23-ni. Uiske saab pastoraadist tasuta laenata ning neid jätkub seal nii lastele kui suurtele meestele. Algajatele pakutakse ka uisuraame.

«Tänavu on meil suurem huvi hoki vastu, plaanime hokilahinguid korraldada,» kõneles Pilistvere vaimulik Hermann Kalmus. Tema meelest tuleb väikestes kohtades ise elu ilusaks ja huvitavaks teha.

Pilistvere kirikumõisa pisipere talverõmud saavad suurema hoo saanis, mida veetakse järvejäljäl ATV-ga.

PILISTVERE KOGUDUS

Kolga-Jaani vallas on uisutajate päralt lumest puhastatud väljak Vaibla külas Velde mani kanalis ning vallavanem Kalevi Kauri kinnitusega valmis äsja vabatahtlike tuletoorjude abiga liuväli kooli juures.

Viljandi vallas ootab spordinõunik Anne Freimuthi andmetel uisutajaid jääväli Puia tu lasteaia-kooli juures ning Valma külas järvejäljäl.

Nädalapäevad noorte käsutuses olnud Tarvatu gümnaasiumi liuväli valmis tuletoorjude abiga. Seal uisutavad õppejuhataja Anne Põltsaare sõnutsi õpilased tundi aega ja õhtuti. «Reedel läheb kuues klass Võrtsjärve äärde Kivilõppe kordoni juurde rajatud liuväljale,» kõneles ta.

Mullu Võrtsjärvel korralda-

tud suusamatka üks osalisi Rein Tafenau tõdes, et suusatamiseks on järvel esialgu lund liiga vähe, samas on seda liiga palju selleks, et jääd puhastamata tritsutada saaks.

Abja vallavanema Peeter Rahneli kinnitusele on sealsed entusiastid teinud liuvälja paisjärvele. «Seal on noored agaralt uisutanud ja hokit mänginud,» lausub ta.

Tuhalaane külvane Enn Sarv lubas oma järvele raja sisse lükata lähematel päevadel. «Lapsed saavad seal uisutada ja jalkavärvade vahel plaanime vutti taguda. Tavakohaselt peame ka vastlapäeva järvel,» kõneles Sarv.

Mõisaküla linnapea Ervin Tamberg ütles, et lähiajal hakatakse ka seal uisuväljakut rajama.

KOMMENTAAR

Sõda ja igavesed kannatused

Ukraina on vappunud vastuhakkudes. Ohvrirohked plahvatused Pakistanis, Süürias, Afganistanis ja mujalgi tunnistavad, et islamimaailmas käib vaibumatu ususõda summitide ja šiitide vahel. Kesk-Aafrika Vabariigis raiusid kristlased matsetedega surnuks endise moslemist ministri.

Sõjateated ei lahku igapäevauudistest. Usk, loodusvarad, vihkamine – relvade haaramiseks leiab alati põhjust.

Sisetunne ütleb, et sõdades pole midagi head ja seepärast on kõige targem panna pöörisele nende ärarohkusele. Juba lahvatatud vaenuleeki on raske kustutada ning sõja tagajärjed annavad ennast tunda veel aastakümneid pärast relvade vaikimist. Haavad jäävad igaveseks pakitsemata.

Kunagi rahumeelselt üksteise kõrval elanud Bosnia moslemid, horvaadid ja serblased küsivad seniajani: kuidas sõda üldse puhkeda sai? Sellele maale sattunud pole mõtet sel teemal kohalikega rääkida – nad ei taha meenutada. Kui kõige inimvihakjalikumaid veretõid tegid serblased, on Jugoslaavia sõdade järel rahvusvahelise kohtu alla antud peaaegu kõigist sõdinud rahvustest sõjamehi, keda süüdistatakse kuritegudes rahulike elanike vastu.

Ega meil endilgi ole mõtet hõisata: pronksiõõ oleks võinud üle kasvada verevalamiseks, piisanuks vaid paarist kontrolli alt väljunud tulipaisest noorest meest.

Venemaa on ärevil Sotši olümpiamängudel aset leida võivate terroriaktide pärast, kuid on samas ise kogu aeg tuult külvanud, et tormi lõigata. Kui kolm noort naist, keda praegu Põhja-Kaukaasias taga otsitakse, on lubanud ennast ohkida oma sama teed läinud meeste eeskujul, on see arusaamatu ja taunitav. Aga on ka teistsuguseid tsetseenlanadest pommitajaid. Ühest Moskvas Dubrovka teatrihoonet rünnanud naisest kirjutas meedia järgmist: tema mees ja üks poeg langesid lahingus, teise poja vahistasid väideta-

JÜRI KUKK

vaatleja

valt kadrovlastel ja lunaraha saamata hukkasid ta, tütre vägistamis Vene sõdurid, kodu pommitati puruks.

Sõjas väidetakse olevat kõik lubatud. Seda on tunda ka Süüria kodusõjas, kus Bashar al-Assad režiim korraldab ränki sõjakuritegusid, kuid mitme sõltumatu vaatleja hinnangul teevad sama ka ülestõusnud, ennekõike selleks, et veeretada stii selle eest valitsusvägede kaela. Enam-vähem kindel on see, et sõja jalgu jäänud naiste kallal vägivallatsevad mõlemad osapooled.

Sõja nägu on eriti julm nõrkade suhtes: Sri Lankal oma riiki luua tahtnud tamilid kasutasid lahingute suure hulga lapssõdureid ja vedasid endiga kaasas seksiorjade armeed. Ellujäänutest ei saa psühholoogide arvates enam kunagi normaalseid inimesi, sest nende mõtlemine on sandistatud. Liibüas kasutas diktaator Muammar Gaddafi oma paleede kaitseks tsiviilikutest inimest. Colombia marksistidest said Che Guevara sarnaste revolutsioonisõdalaste asemel üsna ruttu inimröövijatest ja narkoärikatest mõrvarid. Vihkamine pimestab ja lubab jõhkruks ka kaitsetute kallal.

Sõda muutub ruttu elulaadiks. Praegu arvatakse, et Afganistanis ei suuda keegi lõplikult korda luua: sealne rahvas on sõdinud eri sissetungijate vastu juba 1870. aastatest ja on nood alati lahkuma sundinud. Nõukogude invasiooni järel jäid sinna vaid väga vanad ja väga noored mehed, vahepealsed põlvkonnad surid lahinguväljal. Nüüd on relva all uus põlvkond, kellele ilmselt ei antagi võimalust normaalselt elada.

Sõdida võib, kuid vaid inimlike väärtuste, ennekõike nõrgemate ja süütute kaitsmiseks.

Maaelu Edendamise Sihtasutus

Maaelu Edendamise Sihtasutuse eesmärk on Eesti maapiirkonna majandusliku arengu toetamine ettevõtlust soodustavate sihtprogrammide rakendamise kaudu. Sihtprogrammide abil püüab sihtasutus maapiirkonnas suurendada ligipääsu finantsvahenditele, levitada maaelualast teavet, toetada kutseõpet, kujundada maaelu mainet ja seeläbi parendada ettevõtluskeskkonda.

Maaelu Edendamise Sihtasutuses saab tööd SEKRETÄR-JUHIABI

Tööülesanded:

- nõuetekohase asjaajamise tagamine
- bürootöö korraldamine
- info koordineerimine
- klientidega suhtlemine
- koosolekute ettevalmistamine ja protokollimine
- juhatuse assisteerimine
- personalitöö korraldamine (lisaks töökeskkond)
- muude jooksvate küsimuste lahendamine

Nõudmised kandidaadile:

- kõrg- või erialane haridus
- vähemalt 3aastane töökogemus sarnasel ametikohal
- asjaajamis- ja arhiveerimisnõuete tundmine

Töökoht: praegu Tallinn, alates 2014. aasta septembrist Viljandi

Tööaeg: täistööaeg

Tööle asumise aeg: niipea kui võimalik

Kontakt: Aila Vaher, tel 648 4064, e-post mes@mes.ee

- teadmised personalitööst
- väga hea eesti keele oskus
- inglise ja vene keele oskus kesktasemel
- hea kontoritehnika ja arvuti kasutamise oskus
- organiseerimisvõime
- süsteemne, täpne, kohusetundlik, koostöövõimeline ja iseseisev

Kasuks tulevad:

- teadmised avalikust haldusest
- autojuhiluba ja auto kasutamise võimalus

Omalt poolt pakume:

- huvitavat tööd
- enesetäiendamise- ja koolitusvõimalusi
- meeldivat kollektiivi

CV palgasoov ja motivatsioonikiri saata hiljemalt 14. veebruariks 2014
aadressil mes@mes.ee

Kas tahad tõeliselt kaevurielust aimu saada?
Sis pole muud, kui kummikud jalga,
puhvaika selga ja lamp kätte!

MÖTLESITE, ET MEIL ON MUTID MAA ALL?

KÜLLAKUTSE

Laupäeval, 1. veebruaril kl 11 ja 13
Pühapäeval, 2. veebruaril kl 11 ja 13
Pühapäeval, 9. veebruaril kl 11 ja 13
Pühapäeval, 16. veebruaril kl 11 ja 13

Palume kindlasti oma külla tulekust
teatada ette telefonil: 332 4017

Mutipere ootab teid Kukersiidi külla

**KOHTLA
KAEVANDUSPARK**
Mutimaa

OOTAME TEID
Jaama 1, Kohtla-Nõmme,
Ida-Virumaa
Info@kaevanduspark.ee
Info +372 33 24 017
+372 53 269344
www.kaevanduspark.ee

**OSTAME METSAKINNISTUID,
KASVAVAT METSA JA
METSAMATERJALI.
PAKUME VEO- JA RAIETEENUST.**

AS Lemeks Põlva
Tel 502 1666; 799 1474
Margus.Juhkam@lemeks.ee

Lähemalt meist: www.lemeks.ee

LEMEKS MEYS

www.sakala.ajaleht.ee

**Sakala
sinu taskus!**

Igal ajal igas kohas ...

**KAS SUL ON
REISIPLAANID
JUBA TEHTUD?**

FIX IDEED
Lisainfo ja broneerimine
tel 646 0700
fixideed@fixideed.ee
www.fixideed.ee

Suusareisid Gruusiasse
28.02.–08.03.2014 – 4 vaba kohta
07.–15.03.2014 – 4 vaba kohta
14.–22.03.2014 – 8 vaba kohta
Hind al 785 €

KULTUURI- JA MAITSEELAMUSTE REISID

**Hiina ringreis: 5 Hiina pealinna ja
11 UNESCO kultuuripärandi objekti**
07.–29.05.2014, hind 1990 €

**Itaalia: maitse- ja kultuurielamused
Sitsiilias ning Rooma suurlinn**
04.–11.06.2014, hind 1290 €

**Prantsusmaa: kultuuri- ja
maitseelamuste reis Normandiasse**
17.–24.05.2014, hind 1190 €

**Prantsusmaa: maitseelamuste
reis Lõuna-Prantsusmaale**
20.–27.09.2014, hind 1190 €

Eripakkumine!
Individuaalreisid Lõuna-Prantsusmaale Nizzasse juunis,
juulis ja augustis. Lend + 7 ööd köögiga stuudiokorteris
Inglaste Promenaadil, hind al 570 €.

EVERESTI BAASLAAGER	04.–31.03.2014	1890 €
AUSTRIA SUUSAREIS	15.–21.03.2014	690 €
NEPALI AVASTUSRETK	16.–26.03.2014	1390 €
TIIBET	12.–29.05.2014	2890 €
BAIKALI RONGIREIS	06.–15.06.2014	1290 €
LADAKH	01.–17.07.2014	1890 €
KAMTŠATKA	18.–29.07.2014	2890 €
ISLANDI AVASTUSRETK	05.–12.08.2014	1290 €
BAIKALI AVASTUSRETK	06.–15.08.2014	1290 €
ASSOORID	18.–29.08.2014	1290 €
KORSIKA GR20 MATK	08.–19.09.2014	990 €
ARMEENIA RINGREIS	19.–26.09.2014	1190 €
MUSTANGI KUNINGRIIK	25.09.–15.10.2014	1990 €
ANNAPURNA MATK	21.10.–09.11.2014	1590 €
HIMAALAJA ALGAJAILE	09.–21.12.2014	1390 €

tel 5656 6814 • Weizenbergi 20b, Tallinn
e-post info@sandberg.ee • www.sandberg.ee

SANDBERG
REISID

**SEIKLUS
ALGAB SIIN!**

AUSTRIA – BAIERIMAA
19.–27.04 ja 27.09–05.10, hind 450 €

HOLLAND – BELGIA – LUKSEMBURG
30.04–08.05, hind 485 €

KUNINGATEE 12.04 ja 23.05, hind 99 €

PÕHJA-ITAALIA 11.–18.04, hind 870 €

PALANGA – NIDA
16.–18.05, 06.–08.06, 18.–20.07, hind al 130 €

SLOVENIA – HORVAATIA 11.–19.06, hind 450 €

ŠVEITS – LIECHTENSTEIN 07.–14.07, hind 430 €

PETERBURI 10.–13.07, hind 240 €

NORRA – FJORDIDE MAA 14.–22.07, hind 580 €

KURAMAA 18.–20.07, hind 175 €

AHVENAMAA 24.–27.07, hind 270 €

TATRATESSE TIIRUTAMA 02.–08.08, hind 320 €

SAKSAMAA VÄIKELINNAD ja BERLIIN
11.–19.08, hind 490 €

**ETIOOPIA – METSLASTE SAFARI
SEEBA KUNINGANNA MAAL**
13.–25.03 ja 15.–27.10, hind 2860 €

DUBAI ja ARAABIA ÜHENDEMIRAADID
21.–28.03 ja 24.–31.10, hind 1450 €;
28.12–05.01, hind 1780 €

PÄIKESELINE TAI
05.–15.04 ja 07.–21.11, hind al 1760 €

SINGAPUR – MALAISIA – BORNEO
16.–31.05, hind 3990 €

PÕNEV PEKING 07.–13.06, hind 1300 €

BAIKAL – MONGOOLIA 07.–18.07, hind 3300 €

VÖRRATU INDIA 14.–26.10, hind 2050 €

IMEKAUNIS SRI LANKA 18.–30.10, hind 1795 €

MEHHIKO 29.10.–12.11, hind 2990 €

KEENIA 08.–20.11, hind 3990 €

VIETNAM – KAMBODŽA – HONGKONG
17.11.–04.12, hind 2790 €

Gondvana Reisid

Kaugreisidel on hinna sees
kogu transport,
majutus 2kohalistes tubades,
2–3 söögikorda päevas,
kõik külastuspiletid,
k.a etendused ja show'd.

Tel 445 0020, 505 9902
gondvana@gondvana.ee
www.gondvana.ee

POLIITIKA

Erakonna asutaja Indrek Palu: kellelgi ei saa olla tõe monopoli

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Ühendused Vaba Isamaaline Kodanik ja Parem Eesti asutavad sel nädalal uue erakonna loomiseks mittetulundusühingu Eesti Vabakerakonna Algatusrühm ning kutsuvad ühiskondlikult ärksaid inimesi sellega liituma.

Viljandimaal õhutab teiste seas uusi tuuli Karksi valla mees Indrek Palu. Tema veendumuse kohaselt pole praegustel parlamendiparteidel valmidust oma ninaotsast kaugemale vaadata. «Aeg on Eesti riik rahvale tagasi anda,» ütleb ta.

Indrek Palu, miks te olete otsustanud uue erakonna asutada?

Vaba Isamaaline Kodanik on enam kui kaks aastat eri paigus tegutsenud ja mõttetalgud pidanud. Selle käigus on selgeks saanud, et uue erakonna asutamine oleks praeguses Eesti poliitilises olukorras tarvilik ja õige samm.

Mis praegustel erakondadel viga on? Miks ühiskondlikult teotatavad inimesed ei võiks end nende kaudu realiseerida?

Me ei ütle kellelegi, et ei või. Aga meie eesmärk on tuua po-

Indrek Palu

ELMO RIIG

liitikasse uut hingamist. Võim on praegu väga tugevalt parlamendierakondade käes ja see ei lase rohujuure tasandil tekitataval headel mõtetel realiseeruda. Võtkem kas või mul-lune rahvakogu: kaugeltki kõik seal välja käidud ideed ei leidnud parlamendis käsitlemist. Nii me nüüd siis ütlemegi, et Eesti vajab ausamat ja läbi-paistvat poliitikat.

Senistes avalikes sõnavõttudes on nii Vaba Isamaalise Kodaniku kui Parema Eesti esindajad rääkinud kõlavalt vajadusest murda ülalt alla juhtimisstiil ning anda inimestele tagasi tõeline hääleõigus. Kuidas see praktikas välja näeks?

Poliitika peab tulema inimestele lähemale. Lisaks pealinnale tuleb seda teha palju väiksemates kohtades, näiteks Karksi-Nuias. Igal pool leidub inimesi, kes tahavad arvamust avaldada. Altpoolt tulevad mõtted tuleb regulaarselt kokku koguda ja neisse täie tõsidusega suhtuda.

Praegu võimu hoidvad erakonnad vastandavad end jõuliselt teistimõttele ja uutele tulijatele. Tegelikult ei tohiks kellelgi olla tõe monopoli. Rahvalähedus on märksõna, millest meie lähtume.

Ka 2000. aastate algul kodanikuühendusest erakonnaks kasvanud Res Publica toonased liidrid rääkisid, et vanad parteid on muutunud veduritest piduriteks ning sellele vastuhakkamiseks on vaja rahvale pakkuda uut poliitikat. Hiljem selgus, et Res Publica ei toonud poliitikasse avatust, vaid pigem lisan korporatiivseid jooni. Miks peaks teie parteiga teisiti minema?

Meie algatus on juba loomult teistsugune. Erakonna loomine pole eesmärk omaette, vaid tööriist, millega oma mõtteid ellu viia. Meie peamine siht pole võimu haarata, vaid dialoogi tekitada.

Kui Res Publica võimule sai, muutus ta kohe samasuguseks nagu kõik teised. Meil on see meeles ja me püüame teisi-

ELMO RIIG (MONTAAŽ)

Ühendused Vaba Isamaaline Kodanik ja Parem Eesti on üheskoos hakkama pannud muna, millest peaks sügisel kooruma uus erakond.

ti tegutseda. Näiteks on praegu meie mõttetalgutel üks olulisi küsimusi see, kas loodav erakond peaks üldse kunagi hakkama kohalikel valimistel oma nimekirju välja panema või võiks ta sel tasandil jääda soosima sõltumatute valimisliitude kandidaate. Selleks, et valdu ja linnu tulemuslikult juhtida, ei pea tingimata lähtuma partei-kontorite käsulaudadest.

Ükski asi ei saa algust tühjast kohast. Meie mõte on sündinud paljude hakkajate inimeste ühisest energiast. Praegu käib toimkondades töö selle nimel, et sõnastada põhimõtted, mille abiga meie nägemuses saaks elu paremaks muuta. Need on sisulises mõttes väga sügavad arutelud. Võtame asja tõsiselt ja see ongi meie edu pant.

Millisele erakonnale loodav

partei maailmavaatelt kõige lähedasemaks kujuneb?

Me ei taha kellegi poole kalduda. Eks täpsem asetis ilmapaate skaalal kujune välja eelolevatel kuudel toimkondade töö käigus.

Siiski ei saa unustada, et Vaba Isamaaline Kodanik kasvas välja Isamaa ja Res Publica Liidust (IRL).

Meil on toepoolsest liikmeid, kes kuuluvad IRL-i või on sinna varem kuulunud, aga juhatuses on väga palju ka neid, kes pole varem ühtegi parteisse kuulunud. Seega meid IRL-iga seostada oleks vale.

Kes on teie vapipersoonid ja kõneisikud?

Andres Herkel, kes hiljuti IRL-ist lahkus, on kindlasti üks juhtfigure, aga ma ei tahaks mingil juhul teda üksi esile tõs-

ta. Ka näiteks Tartu noor poliitik Imre Mürk on väga silmapaistev tegelane.

Olen kindel, et kõik need, kes on initsiatiivi näidanud, on võimelised avalikult esinema. Ja mis peamine: tahame liikmeskonda jõudsalt kasvada, mis tähendab ühtlasi kõneisikute lisandumist.

Milline on teie ambitsioon riigikogu valimistel? Mitut kohta püüate?

Kindlasti on nii mõnelgi meist siht välja mõeldud, aga praegu oleks seda vara avalikult öelda, sest erakonda veel ei ole. Peamine on igas piirkonnas oma kandidaadid välja panna, et meie mõttelaad annaks kampaanias tooni. Kohti lugeda oleks praegu sama mis laskmata karu nahka jagada.

Kui palju inimesi erakonna

loomisele kaasa aitab? Partei asutamiseks on seni tarvis olnud 1000 liiget, edaspidi nähtavasti 500.

Vabal Isamaalisel Kodanikul on ligikaudu 300 aktiivset liiget, aga kedagi neist ei kohustata erakonnaga liituma. Kodanikuühendus jätkab erapooletu mõttekojana tegevust ka edaspidi.

Milline on edasine tegevusplaan?

Sel reedel korraldame Tallinnas pressikonverentsi, millel räägime plaani täpsemalt lahti. Lisaks peame samal päeval kell 18 avatud koosoleku Karksi valla kultuurikeskuses. Näitame, et oleme Viljandimaal olemas, ja kutsume kõiki huvilisi kaasa lööma.

Millal partei sünnib?

Kui kõik laabub, siis sügisel.

Tuli läheb seekord Viljandimaast mööda

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Eeloleval suvel peetava suure laulu- ja tantsupeo tule teekond kulgeb eeskätt Ida- ja Põhja-Eestis, jättes Lõuna- ja Lääne-Eesti maakonnad puutumata.

26. laulu- ja 19. tantsupidu «Aja puudutus. Puudutuse aeg» kestab 4.-6. juulini. Traditsiooniliselt eelneb sellele tuhandete lauljate, tantsijate ja pillimängijate kaasalõõmisel peotule toomine pidude sünnilinnast Tartust Tallinna. Kui nelja aas-

ta eest liikus tuli mööda veeteed, peatudes muu hulgas Viljandis, Pärnus ja saartel, siis sedapuhku võetakse ette teine suund.

Seekord jalgratastel

Mullu suvel korraldatud tule teekonna ideekavandite võistluse võitsid Tartu meeskoor Akadeemiline Emajõgi ning Tartu naiskoor Emajõe Laulikud, kes kandsid samasugust vastutust ka 2009. aastal. Nüüd näeb plaan ette peotule sõidutamise Tartust Tallinna jalgratastel läbi Jõgevamaa, Ida- ja Lääne-Virumaa, Järvamaa, Raplamaa ja Harjumaa.

TuleTulemise meeskonna

2009. aastal liikus laulu- ja tantsupeo tuli Viljandimaal viikingilaeval ja haabjatel mööda Võrtsjärve ning Tjänassilma ja Raudna jõge. Paaril lõigul tuli aluseid ja tõrvikut kanda siiski ka mööda kuiva maad. LIISI SEIL

koordinaator Hannes Astok selgitas, et algset ideekavandit koos laulu- ja tantsupeo sihtasutusega konkreetsemasse

vormi valades arutati muu hulgas võimalust jagada tuli Tartus mitmeks ning läkitada pealinnale ühel ajal mööda

mitut trajektoori. Lõpuks jäid peale siiski need, kelle arvates oleks selline lahendus liiga segane, sest tekiks küsimus, milline tuli on kõige õigem.

Loogiline valik

«Nii vaatasimegi, et kui eelmise kord mindi läbi Viljandi- ja Pärnumaa merele välja ning liiguti edasi ühest Lääne-Eesti sadamast teise, siis nüüd oleks loogiline tähtsustada neid, kes eelmisel korral kõrvale jäid,» rääkis Astok. «Pealegi on varasematel puhkudel Harjumaa ja Tallinn olnud päris vaeslapse osas, sest seal on tuli alati kiirustades läbi lipsanud. Sel aastal tiirutame ka seal pikemalt.»

Et harjumuspärase jalgratta külge oleks tuld keeruline turvaliselt kinnitada, valmib peagi Tartu kõrgema kunstikooli tudengite kavandi alusel spetsiaalne tandem. Kokku läbib tuli sel suvel enam kui 1300 kilomeetrit ning seejuures oodatakse appi umbes 5000 inimest.

«Tule kandmise au saavad ennekõike need tantsurühmad, laulukoorid ja orkestrid, kelle kodukandist me läbi läheme,» selgitas Hannes Astok.

Samas rõhutas ta, et ka teiste piirkondade kultuurirahvas on oodatud liikumisele kaasa elama ning peatuspaikades peetavatele simmanitele lustima.

Rimi
Hypermarket

PARIMAD PALAD!

**PAKKUMISED AINULT RIMI
HÜPERMARKETITES 29.01-04.02!**

-25%

Kõik Rimi pakendatud lihalõigud

-20%

**Rimi 1 liitrised
mahlad, nektarid ja mahlažoogid**

Rimi rapsiõli, 1 l

-34%

~~1⁹⁵~~ 1²⁹

Rimi klassikaline Lehmakese kompvek, kg

-23%

~~3⁹⁰~~ 2⁹⁹

Rimi munad, L, 10 tk
0.09/tk

-25%

~~1¹⁹~~ 0⁸⁹

Rimi tualettpaber, 3-kihiline, 8 rulli
0.19/rull

-40%

~~2⁵¹~~ 1⁴⁹

kampaaniahind

189

149

PAKKUMISED KÕIKIDES RIMIDES

29.01-04.02

Viinamari Red Globe, kg

-33%

~~1 199~~ **1 599**

~~1 169~~ **0 999**

~~1 199~~ **1 299**

~~1 199~~ **1 599**

-20%

~~359~~ **279**

2 399

kampaaniahind

Rimi õun Golden, kg

-20%

Rimi Mini ploomtomat, 250 g
3.96/kg

-34%

Rimi magus paprika, 250 g
5.16/kg

-24%

Rimi salatid, 150 g
•Bistro •Provencal
10.60/kg

-20%

2 999

~~5 669~~

-47%

Sea abaliha, kg

2 669

~~3 119~~

Jahutatud kana poolkoivad, kg

8 999

~~13 999~~

-36%

Jahutatud vikerforellifilee, kg

PIIRATUD KOGUS!

Alpenrose Hollandi juust, viilutatud, 500 g
5.30/kg

-22%

~~359~~ **289**

kampaaniahind

2 659

1 059

~~1 259~~

Rimi või, 82%, 200 g
5.25/kg

Kõik Poesia koogid

-20%

Ülemiste Keskuse Rimi hüpermarket
Suur-Sõjamäe 4, 11415, Tallinn
Avatud 8 - 22

Magistrali Rimi hüpermarket
Sõpruse pst 201, 13419, Tallinn
Avatud 8 - 22

Laagri Rimi hüpermarket
Pärnu mnt 556a, 10916, Harjumaa
Avatud 8 - 22

Pärnu Rimi hüpermarket
Papiiidi 8,10, 80042, Pärnu
Avatud 8 - 22

Viljandi Rimi hüpermarket
Tallinna tn. 41, 71020, Viljandi
Avatud 8 - 22

Lasnamäe Centrumi Rimi hüpermarket
Mustakivi 13, 13912, Tallinn
Avatud 8 - 22

Haabersti Rimi hüpermarket
Haabersti 1, 13516, Tallinn
Avatud 8 - 22

Tartu Rimi hüpermarket
Rebase 10, 50104, Tartu
Avatud 8 - 22

Tartu Lõunakeskuse Rimi hüpermarket
Ringtee 75, 50501, Tartu
Avatud 8 - 22

Rakvere Rimi hüpermarket
Tõrremäe küla, Rakvere vald,
44415, Lääne-Virumaa
Avatud 8 - 22

Norde Centrumi Rimi hüpermarket
Lootsi 7, 10151, Tallinn
Avatud 8 - 22

Sõpruse Rimi hüpermarket
Sõpruse pst 174/176, 13413, Tallinn
Avatud 8 - 22

Narva Rimi hüpermarket
Tallinna mnt 19c, 20303, Narva
Avatud 8 - 22

Pakkumised kehtivad ainult
Rimi hüpermarketites 29.01 – 04.02.2013

TEEMAD

Toimetaja RANNAR RABA, 433 0051, rannar.raba@ajaleht.ee

12

Konjunktuuriinstituudi analüüsi kohaselt sai ülemöödunud aastal 12 protsenti Eesti töötajatest palka, millelt jäeti osaliselt või täielikult makstud tasumata. Hinnanguliselt jäi ümbrikupalgade maksmise tõttu riigile laekumata 146,1 miljonit eurot.

KONTROLL

Riik hakkab uue tööregistriiga ümbrikupalga maksjaid pitsitama

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Võitlemaks ümbrikupalgade vastu ja vähendamaks bürokraatiat, peab riik plaani panna töoandjatele kohustuseks teha kõigi sõlmitavate töösuhete kohta viivitamata sissekanne uude andmebaasi.

Ettevõtetes kontrollkäike tehes kohtavad maksu- ja tolliameti revidendid ikka ja jälle inimesi, kes väidavad, et on firmas ametis alles esimest päeva ega ole seetõttu veel ametlikku töösuhet sõlminud. Leidub neidki, kes on oma seletuse kohaselt firmas lihtsalt sõbral külas või lähedasele lõunaks võileiba toomas.

Asjaoludesse süvenedes leiab pahatihti siiski kinnitust, et sellised isikud töötavad ebaseaduslikult või valetab ettevõtja neile makstavat töötasu tegelikkusest väiksemaks. Nii näiteks peeti 2012. aastal ehitusvaldkonnas tehtud reididel tarvilikuks seletuskirja nõuda enam kui 4000 isikult.

Vähe sellest, et mittemetliku töötamise tõttu jääb riigil saamata miljoneid eurosid maksuraha. See tähendab üldjuhul ka töötajate endi sotsiaalsete tagatiste nõrgenemist. Näiteks kaotavad osaliselt mustalt töötavad inimesed tulevikus pensionis.

Peale maksuameti kasutab töötami-

sega seotud infot terve hulk riigiasutusi. Kõigil neil on selleks oma meetodid ja süsteemid, mille ülalpidamiseks nõutakse ettevõtetele alatasu erisuguseid dokumente. Pikemalt analüüsimatagi on ilmne, et nii kiiputakse tegevusi dubleerima, mis tähendab mõnikord asjatult energia- ja rahakulu. Teabe töötlemine on seejuures aeganõudev ning andmete kvaliteet asutusesti ebaühtlane.

Üks digikeskkond

Sellest pääsemiseks algatas maksu- ja tolliamet mullu haigekassa, töötukassa, tööinspektsiooni, politsei- ja piirivalveameti, sotsiaalkindlustusameti ning kolme ministriühemiga kahasse projekti, et luua terviklik süsteem, mis koondataks kogu töötamisega seotud informatsiooni ühte elektroonilisse keskkonda.

Eelmise suve alguseks kooskõlastasid asutused visiooni, millesse on ühendatud kõigile olulised tingimused. Edasi asuti tegelema tarvilike seadusemuudatuste ettevalmistamisega ja infotehnoloogiliste lahenduste otsimisega. Nüüd on käsil tehnilised arendustööd ning mais või juunis soovitakse koostöös töoandjate esindajatega süsteemi katsetamiseni jõuda.

Tööregistri loomise projekti juht Kristi Laul rõhutas plaanist rääkides, et sisulises mõttes ei valmistata ette midagi säärast, millega firmad poleks seni kokku puutunud. «Ka praegu edastavad peaaegu kõik töoandjad oma töötaja-

te kohta andmed haigekassale. Põhiline muudatus on see, et uue süsteemi rakendamise korral tuleb töötamise andmed edastada enne töö alustamist. Praegu on selleks aega antud seitse kalendripäeva. Lisaks muutub registreerimise kanal: selleks on edaspidi maksuhalduri elektroonne teeninduskeskkond ehk e-maksuamet.»

Teise märkimisväärse uuendusena tõi Laul esile, et äriühingud peavad viivitamatult registreerima kõikide ettevõtte füüsiliste isikute töötamise – nende suhtes tekib Eestis maksukohustus, olenemata lepingu vormist. Erandina on arutuse all võimalus, et registreerimata võib jätta lühiajalised võlaõigusliku lepingu alusel sõlmitud töösuhet, mille puhul töö kestab kuni neli tundi päevas ega ületa 24 tundi kalendrikuus.

Mis puudutab vabatahtliku tööd, siis mittetulundusühingute juures võib seda registreerimata teha tulevikuski. Kui aga tegemist on äriettevõttega, on kohustuslik ka sellisest tegevusest teatamine.

Mitu võimalust

Peetakse plaani hakata pakkuma ka lihtsustatud registreerimisvõimalust mobiiltelefoni teel nii kõne kui SMS-i kujul. Olles näiteks sõnumiga töötamise algushetke fikseerinud, tuleb aga seitsme päeva jooksul andmeid internetis täien-

RAKENDUMINE

Tööregistri ellurakendamine sõltub sellest, kuidas laabub parlamendis sellekohaste seadusemuudatuste tegemine.

- Jaanuari keskpaigas vaagis projektiga seotud seadusemuudatusi rahanduskomisjon. Eialgu pole teada, millal need riigikogu suurde saali lugemisele jõuavad.
- Projekti ettevalmistajate plaan näeb ette süsteemi töölepaneku täna 1. juulil. Kui nii läheb, siis viiakse sel kuupäeval kehtivad töösuhete uude andmebaasi automaatselt üle. Teisisõnu pole vaja neid isikuid, kes juuli algul on tööle vormistatud ja kelle andmed on haigekassale edastatud, uuesti registreerida. Küll aga tasub tööd võimaldavatel isikutel oma andmed üle kontrollida.

Allikas: maksu- ja tolliamet

dada ja töötamine lõplikult registreerida. Kuni seda pole tehtud, ei hakka inimesele kehtima ravikindlustus ja teised sotsiaalsed tagatised.

Lisaks võetakse sel moel kogutud andmed aluseks inimete töötuna arvele võtmise ja arveloleku lõpetamise, töötutoetuse ja töötuskindlustushüvitiste määramise, töötamise fakti kontrollimise, välismaalaste töötamise tingimustest teavitamise, töösuhete järelevalve menetluse ja tööõnnetuste uurimise ning maksukohustuse täitmise kontrollimise puhul.

«Usume, et saame tunduvalt maksudistsipliini parandada ning piisava järelevalve korral on võimalik musta tööjõu kasutamist Eestis vähendada hakata,» lausus Kristi Laul.

See, kui uuenduse sunnil hakata

ka kõige riskantsemates valdkondades, nagu ehituses, toitlustuses ja transpordis, töötajatele kas või miinimumtöötasu ametlikult maksta, võiks projekti ettevalmistajate hinnangul riigi maksukukrusse lisaks tuua umbes kümme miljonit eurot aastas.

Vähe tähtis pole seejuures riigi halduskoormuse vähenemine, sest edaspidi jääks vähemaks paberdokumente, andmevahetus paraneks ja menetlused muutuksid kiiremaks. Näiteks saab töötukassa täielikult üle minna paberivabale menetlussüsteemile. Ka on registrist näha, kui töötuna arvel olev isik asub tööle ning hüvitiste maksmine on võimalik kohe operatiivselt lõpetada.

Oluline on seegi, et tööregistri käivitumise korral saab iga töötaja senisest märksa hõlpsamalt kontrollida, kas tema töötamine on registreeritud ning kas väljamaksed on deklareeritud, maksud makstud ja sotsiaalsed tagatised olemas.

Viljandi ettevõttes Cleveron toodetavat pakirobotit PackRobot on avalikesse hoone-tesse lihtsam paigutada kui seni kasutusel olevaid automaate, sest see vajab vähem põrandapinda.

SMARTPOST

Esimene uudne pakirobot tuleb Viljandisse

Logistikaettevõtte Itella SmartPOST võtab täna Eesti kasutusele uue põlvkonna pakiautomaadid, mida toodab Viljandi ettevõtte Cleveron. Esimene automaat pannakse püsti Paalalinnas Maksimarketisse.

Logistikalahendusi pakkuva osaühingu Cleveron toote peamine eelis on ruumisäästlikkus. Pakkide saatmine ja vastuvõtmine toimub ühe luugi kaudu ning masin vajab senisest automaatidest kuni neli korda vähem põrandapinda. Kokku võib ühte masinasse mahutada 720 pakki, mille automaat ise vabasse kappi paigutab.

Seni Cleveroni pakiautomaatide suurimaks kliendiks oleva Itella automaadi võrgustik hõlmab peale Eesti ka Soomet. «Uuenduslik PackRobot muudab internetimüügi tegelevatele ettevõtetele pakkide saatmise senisest veelgi lihtsamaks ning aitab muu hulgas kaasa piiriülese pakivahetuse hoogustumisele,» nentis Cleveroni juhatuse esimees Arno Kütt.

Esimese uue generatsiooni pakiautomaadi paigaldab SmartPOST Viljandis Paalalinnas elurajoonis tegutsevasse Maksimarketisse veebruaris. Varem on Arno Kütt Sakalale rääkinud, et Cleveron peab plaani hakata uut pakirobotit müüma üle maailma.

Itella SmartPOST on osa peamiselt Soome kapitalil põhinevast Itella Grupist, kes pakub erisuguseid kauba- ja infovoogude korraldamise lahendusi. Grupp tegutseb ühtaegu nii Põhja- kui Kesk-Euroopas, aga ka Venemaal.

Lisaks SmartPOSTile pakub Eestis pakiautomaatide teenust riigile kuuluv Eesti Post. (Sakala)

Peale bürokraatia vähendamise peab uue riikliku tööregistri loomine aitama vältida ümbrikupalga maksmist.

MARKO SAARM

5. Mulgi uisumaratoni kümnekilomeetrise rahvadistantsi lõpuprotokoll näitas, et kiireim uisutaja suutis raja läbida 23 minutiga, aeglasim ühe tunni ja kuue minutiga. Sellel sõidul oli nauding ajast tähtsam.

ELMO RIIG

RAHVASPORT

Kümnekilomeetrine uisuring osutus mõnusaks katsumuseks

KETLIN BELJAEV
ketlin.beljaev@ajaleht.ee

Hakkasin eelmisel pühapäeval aset leidnud 5. Mulgi uisumaratoni valmistuma aasta eest, kui ostsin endale isiklikud uisud. Nädalapäevad enne Viljandi järve jääle minekut õppisin nendega pidurdama.

Minu harjutusväljakuks oli mõnekümne ruutmeetri suurune tiik, mille ühest kaldast teise sõitmine tüütas juba mõne minutiga ära. See andis aga kindlustunde, et uisutamine on natuke rattasõidu moodi – ei unne.

Minu eelmine katse sõita järvejääl pikka maad oli jäänud aastasse 2009 ja sündinud Peipsi järvel. Valisin Kalevipoja uisumaratonil distantsiks veerandsada kilomeetrit, mis tähendas reaalsuses seda, et liuglemise asemel tuli sumbata läbi jääst ja lumest moodustunud supi ning seda kõike, raudadega saapad jalas. Higi, veri ja pisarad aitasid siiski võiduka eelviimase kohani, milleks kulus tublisti üle nelja tunni.

Meenutades viie aasta tagust kogemust, leppisin Mulgi maratoni registreerudes kümnekilomeetrise ringiga, kuigi oli võimalik ka kolm korda pikem maa valida. Lühike-

se sõidu kasuks otsustas veel ligi kakssada uisutamissõpra.

Rahvasportlasi on igasuguseid. Kes premeerib ennast juba maratoneelsel õhtul korraliku peoga, kes üritab enne stardipauku veel viimaseid jõu- ja ilunumbreid teha. Mõnel on sootuks profisõitjat meenutav välimus ja varustus, kindlasti ka parem ettevalmistus. Liibuvates rõivastes ja profiiskudega sõitjaid nägin ka Viljandi järve jääle pandud soojendusega telgis.

Stardis tuju üleval

Kui telki sisenen, raksatas soojapuhuri juures jää. Murdunud kohast immitses ka vett, aga keegi sellest eriti välja ei teinud. Et oleks võimalus esimesena põgeneda, istusin telgi uksele lähima pingi otsale ja hakkasin uiske jalga tõmbama. Ühel hetkel otsustasid ülejäänud pingikaaslased, et nemad on valmis, ja tõusid selle tõestamiseks püsti. Tühjaks jäänud pingiots kerkis õhku ja mina partsatasin vastu jääd. Tore – kukkuda alles uiske jalga panes!

Komberdasin rajale, mis pidi kuuldu põhjal olema läbi aegade parim. Viljandi uisunädala Facebooki lehel reklaamisid korraldajad, et 5. Mulgi uisumaraton leiab aset lausa ideaalsetes tingimustes: sile jää, kaunid vaated kogu Viljandi järve ulatuses ja parajad

külmakraadid koos päikese paistega. Tööl istudes ei jõudnud ära oodata, millal seda ilu kogeda saan.

Starti lükati kümnekond minutit edasi, et ka hilisemad ärkajad saaksid ennast kirja panna. Ürituse kommentaator hoiatas uisutajaid enne starti, et nood püstolipaugu peale pikali ei kukuks, luges juurde salmikese «Tädi, ära ehmata, sa ei jää ilma lehmata!» ning palus publikul uisutajad skandaali saatel teele saata. Hetke pärast parandas, et oli mõelnud siiski skandeerimist. Stardikoridoris olevate inimeste tuju paistis olevat sama lõbus nagu vahetpidamata vatraval teadustajal.

Püstolipauk ei toonud kaasa kukkumisi, vaid ühtlaselt rahuliku kulgemise. Tundsin enast esimestel meetritel sõiduvees olevat ja kihutasin mitmest sõitjast mööda. Pikka pidu mul siiski polnud, hoog rauges kiiresti. Varsti läksid teised järjest minust mööda, umbes nagu maanteel, kui sõita kiirussega 90 kilomeetrit tunnis.

Pooltel teel

Mõne aja pärast meenus mulle korraldajate idülliline lubadus ilusatest vaadetest. Meenus seepärast, et mu pilk oli naelutatud silme ees jooksvale jäärajale. Kui tundus, et olen sõitnud juba vähemalt üheksa kilomeetrit ja andnud endast kõik, jõudsin joogipunkti.

Uuris teetopse täitvatelt abelistelt, kui palju veel lõpuni on jäänud. Vastus, et umbes pool maad, sundis võtma turgutusse ühe priske rosina.

Viimased kilomeetrid olid rasked, sest finišikaar paistis kogu aeg, aga kuidagi ei lähenenud – rada keeras ja käänas omasoodu. Kuigi oli nii palav, et pidin kindad käest võtma, tundsin alatihti ka külmavärinaid. Ju mu keha tõrkus lihtsalt uskumast, et on ilma igasuguse vastupidavustreeninguta jälle kuhugi maratonile veetud. Suutsin teda siiski veenda, et sellega tuleks leppida ja lõpuni vastu pidada.

Viimasel sirgel otsustasin, et teen lõpuspurdi, ja sõitsin mööda umbes kahe meetri pikkusest mehest, kelle liikumistiili võis järeldada, et ta just iga päev ei uisuta. Kaasvõistleja küsis, mitmes ring mul juba läheb. Vastuse peale, et ikka esimene, otsustas ta minust ise mööda söösta. Oleksin küll võinud anda fotofinišit väärt lõpuhahing, aga otsustasin siiski elusalt joone ületada.

Finišiprotokoll vaadates selgus, et mul kulus kümnekilomeetrise ringi läbimiseks 46 minutit ehk täpselt poole rohkem kui selle sõidu esimesena lõpetanutel. Rahvadistantsi lõpetas 159 uisutajat. Loodevasti on järgmisel aastal stardis veel rohkem harrastussportlasi ja tänuväärt üritus võtab suuremad mõõtmed.

5. Mulgi uisumaratoni protokoll

10 kilomeetrit

1. Kermo Voitka 23.03; 2. Tuuli Vaher 23.03; 3. Elizabeth Jõgi 23.04; 4. Markus Sarap 23.05; 5. Roman Burov 24.12; 6. Aare Hommik 26.02; 7. Eduard Meresmäe 27.59; 8. Enn Sihver 28.10; 9. Raido Sirk 28.26; 10. Mariann Villems 29.04; 11. Olle Jaama 29.06; 12. Laura Helene Luht 29.08; 13. Jakob Univer 29.17; 14. Kristel Kivi 29.21; 15. Tõnis Tiirik 29.56; 16. Marvin Tirmask 29.58; 17. Timo Tints 30.04; 18. Anneli Lukason 30.27; 19. Tiidrek Koemets 30.31; 20. Raimo Kurg 30.33; 21. Ilona Tasane 30.37; 22. Henri Treimuth 30.37; 23. Joosep Lossmann 31.02; 24. Eke Habakuk 31.35; 25. Indrek Koppel 31.43; 26. Priit Roosalu 31.47; 27. Marek Märtsen 31.48; 28. Gen-Silver Ünap 31.52; 29. Elina Tasane 31.52; 30. Kaaro Saatmäe 32.31; 31. Raimo Valk 32.33; 32. Joonas Koger 32.58; 33. Kristel Peterson 33.04; 34. Vilma Trummal 33.15; 35. Jaak Kilmi 33.27; 36. Aune Valk 33.30; 37. Andres Makku 33.35; 38. Toomas Tammjärv 33.37; 39. Karlo Funk 33.40; 40. Eik Rullingo 33.44; 41. Jakob Käba 33.44; 42. Ants Parik 33.48; 43. Marie Johanna Univer 33.50; 44. Jaak Jaagus 34.05; 45. Gunter Grinfelds 34.11; 46. Jaan Mägin 34.13; 47. Toomas Vool 34.32; 48. Liivi Mall Pari 34.36; 49. Martin Pärli 34.53; 50. Merike Makku 34.59; 51. Aivar Hommik 35.13; 52. Kulla Saatmäe 35.15; 53. Silja Seire 35.32; 54. Kristel Soonik 35.45; 55. Kuldar Koemets 35.49; 56. Maldur Linn 35.49; 57. Signe Saks 35.56; 58. Anita Vaivade 36.09; 59. Andres Koppel 36.17; 60. Anne Reinsoo 36.19; 61. Heli Raagmaa 36.51; 62. Roman Drobet 37.08; 63. Jaan Eller 37.49; 64. Eda Ala 38.11; 65. Joel Ibrus 38.14; 66. Gennadi Danilov 38.32; 67. Avo Dimitrijevi 38.49; 68. Ulvi Skirta 38.51; 69. Kristi Lehto 38.55; 70. Rutmar Valmsen 38.59; 71. Aare Kipp 39.01; 72. Stefan Johanson 39.55; 73. Robi Pukk 39.55; 74. Sandor Simson 40.40; 75. Andres Ütt 40.40; 76. Kadri Oras 40.52; 77. Marje Jurtsenko 41.23; 78. Signe Pruul 41.25; 79. Kalli Karja 41.28; 80. Raimo Jöerand 41.32; 81. Tarmo Talv 41.33; 82. Ave Tõnissaar 41.33; 83. Anne-Mari Vals 41.56; 84. Marek Paju 41.58; 85. Tauri Toom 42.04; 86. Malle Salupalu 42.04; 87. Eeri Sild 42.16; 88. Kristina Kivistik 42.24; 89. Jana Loit 42.28; 90. Vivi Aleksejeva 42.35; 91. Ülle Mägin 42.35; 92. Ülo Older 42.37; 93. Janeli Põllumägi 42.54; 94. Kerti Pärli 43.06; 95. Alari Hommik 43.41; 96. Markus Paris 44.06; 97. Annes Hermann 44.22; 98. Alex Tund 44.43; 99. Mari-Ann Maltis 44.47; 100. Birger Ilau 45.32; 101. Helene Dimitrijevi 45.32; 102. Merilin Jürisson 45.36; 103. Mirell Šmidt 45.36; 104. Edith Hermann 45.39; 105. Argo Kass 45.57; 106. Ketlin Beljaev 46.08; 107. Kirke Reier 47.28; 108. Erika Lossmann 47.30; 109. Merike Mägi 47.40; 110. Annely Saar 47.57; 111. Sander Teder 48.11; 112. Liina Arumägi 48.13; 113. Henri Valmsen 48.17; 114. Kerli Valmsen 48.20; 115. Liis Laansalu 48.22; 116. Reigo Eller 48.30; 117. Lya Pähnapuu 48.34; 118. Anette Peltser 48.36; 119. Kärt Hallikas 48.53; 120. Kristiina Alliksaar 48.55; 121. Teet Soorm 49.16; 122. Raimo Sirk 49.38; 123. Ülo Vaabel 49.59; 124. Signe Vaabel 49.59; 125. Kersti Johanna Ojasild 50.48; 126. Triine Ilves 50.57; 127. Priit Ilves 50.57; 128. Grete Kindel 51.11; 129. Jan-Rain Kadak 51.14; 130. Helle-Viivi Tolk 51.20; 131. Ljudmila Leisner 51.24; 132. Maarika Teinfeldt 51.34; 133. Tõnu Maltis 52.03; 134. Elen Kangilaski 52.24; 135. Grete Ruberg 52.26; 136. Jüri Künnapuu 53.09; 137. Kabi-Triin Riig 53.09; 138. Einar Kerner 53.30; 139. Emeeliine Värava 53.34; 140. Edda Teder 53.59; 141. Olev Hendrik Käba 54.07; 142. Katrin Tomson 54.24; 143. Marko Mõttus 54.45; 144. Jaanika Reier 55.03; 145. Mikk Reier 55.03; 146. Lee Põllumaa 56.19; 147. Mehis Taevere 57.21; 148. Ehtel Taevere 57.21; 149. Anneli Ambel 58.53; 150. Mattias Oll 58.53; 151. Anu Oll 58.53; 152. Tarmo Pöör 58.53; 153. Lotte Muzakko 58.55; 154. Margo Muzakko 58.57; 155. Alar Kiilmaa 59.53; 156. Liili Vatsar 1:00.24; 157. Ingrid Piht 1:00.51; 158. Alex Kavak 1:01.57; 159. Zinaida Kagovere 1:06.26.

30 kilomeetrit

1. Raimo Laanemets 59.43; 2. Randar Ivanov 1:00.00; 3. Märt Kuus 1:01.53; 4. Marko Holtsmann 1:01.53; 5. Ekke-Kaur Vosman 1:01.53; 6. Maidu Vahtra 1:01.54; 7. Tõnis Tammetalu 1:01.54; 8. Kermo Randmäe 1:01.57; 9. Jaanus Johanson 1:01.57; 10. Sandra Alusalu 1:02.01; 11. Toivo Tomingas 1:02.04; 12. Ants Kuusik 1:02.18; 13. Rein Eiger 1:05.08; 14. Marko Pukk 1:05.09; 15. Art Soonets 1:06.02; 16. Siim Lepik 1:06.02; 17. Ain-Ivar Tupp 1:06.05; 18. Aigar Saarnits 1:06.05; 19. Mati Kallas 1:06.06; 20. Koit Teder 1:06.06; 21. Heiki Randmäe 1:06.06; 22. Raimo Aavamägi 1:06.07; 23. Janar Mees 1:06.11; 24. Erki Keel 1:06.15; 25. Tõnu Tirgo 1:06.55; 26. Indrek Kivilaan 1:07.59; 27. Taavi Klaos 1:08.09; 28. Mairo Pukk 1:09.34; 29. Peeter Kruusement 1:09.37; 30. Kristjan Johanson 1:09.38; 31. Steve Haas 1:09.40; 32. Jüri Müller 1:09.40; 33. Neeme Univer 1:09.45; 34. Raido Raagmaa 1:12.03; 35. Kadri Oras 1:12.04; 36. Ülari Oras 1:12.05; 37. Taavi Alekors 1:12.06; 38. Eiko Nõgols 1:12.11; 39. Riho Kapp 1:14.00; 40. Piret Saare 1:14.00; 41. Argo Sõoru 1:14.02; 42. Jaan Kүүлal 1:14.02; 43. Peeter Oranen 1:14.05; 44. Jüri Saatmäe 1:14.10; 45. Veiko Tammik 1:14.11; 46. Priit Laansalu 1:15.14; 47. Märt Laansalu 1:15.15; 48. Enn Jaama 1:15.24; 49. Märt Tomp 1:15.25; 50. Juhan Änilane 1:15.27; 51. Greg Hallop 1:15.38; 52. Toomas Kütt 1:15.39; 53. Georg Paldra 1:16.32; 54. Mark Müül 1:16.58; 55. Aarne Krass 1:17.04; 56. Krister Kallas 1:17.04; 57. Mart Habakuk 1:17.05; 58. Jaanus Tasane 1:17.07; 59. Avo Tipp 1:17.08; 60. Tea Visse 1:17.10; 61. Janek Lass 1:17.13; 62. Ain Parve 1:17.28; 63. Andres Kaukver 1:19.19; 64. Martin Laansalu 1:19.19; 65. Indrek Pirn 1:19.38; 66. Indrek Purga 1:19.55; 67. Ants Juhani 1:20.16; 68. Mikk Tootsi 1:20.16; 69. Kristjan Puna 1:23.07; 70. Kaupo Karja 1:23.07; 71. Aivar Rahno 1:24.41; 72. Anneli Külle 1:24.42; 73. Olav Mets 1:26.52; 74. Lauri Kalvik 1:27.37; 75. Jaan Lehtaru 1:27.48; 76. Aivo Veisman 1:28.52; 77. Küllike Jaama 1:28.53; 78. Renno Nurmela 1:30.37; 79. Külli Paasoja 1:30.55; 80. Kai-Riin Kont 1:31.42; 81. Jaan Saia 1:32.11; 82. Renee Puusepp 1:33.17; 83. Reio Toom 1:34.38; 84. Iveta Habakuk 1:35.45; 85. Tiina Kuusik 1:36.17; 86. Arvo Lepik 1:38.32; 87. Helina Tamman 1:40.01; 88. Rein Hordo 1:40.26; 89. Valmar Reha 1:49.36; 90. Andres Romulus 1:51.47; 91. Juula Reinumägi 1:55.09.

Allikas: Viljandi rattaklubi

TOITUMINE

Esiemade tarkusi järgides

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Mõnda inimest ei muuda aastad sugugi vane maks. Just selline lohutav mõte tekkis 18. jaanuaril Sakala keskuses Viljandimaa toiduvõrgustiku OTT aastapäevaseminari peaesinejat emeriitprofessor Selma Teesalu jälgides.

Kindlasti on ka teadlik toitumine tema tugeva tervise garantii, mis lubab tal veel aastaid pärast 80. sünnipäeva Tartu ülikooli apteegis toitumiskonsultandi tööd teha ja loenguid pidada.

Sportlik ja ärksa vaimuga Selma Teesalu ütles, et on valmis ka Viljandis huvilistele nõu andma, aga vastuvõtu korraldamisega läheb veel pisut aega.

Rukkileib on parim

Igal toitumisasjatundjal on oma lemmikud. Tallinna tehnikaülikooli toiduainete instituudi direktor Raivo Vokk ei väsi kala propageerimast, Selma Teesalu ei saa mööda mustast Eesti rukkileivast ja linaseemnetest.

Teesalu soovib musta leiba nii lastele kui suurtele väsimuse peletamiseks. Leivakubikud võiksid tema arvates alati laual kättesaadavad olla ning pisut kuivanud leib on parem kui päris värske.

«Leib sisaldab palju B-grupi vitamiine ja on suurepärase ajutoit. Pidage aga meeles, et leiba tuleb suus nii kaua mäluda, kuni see muutub magusaks. Nimelt ei ole inimese seedekulgla ensüüme, mis leiba lagundaksid. Need on ainult meie süljes,» selgitas ta vajadust süüa aeglaselt ja rahulikult.

Küsimus ei ole pelgalt vajalike ainete maksimaalses omastamises, vaid ka selles, et halvasti mälutud leib koormab liigselt seedesüsteemi.

«Süljenäär ja kõhunäär töötavad koos. Kui neelame leiva ruttu alla, ei hakka kõhunäär tööle ja magu satub liiga suure koormuse alla,» rääkis Teesalu.

Tema sõnul on mõnes koolis, kus on järgitud soovitusi hoida leivakuubikuid lastele käepärast, see üle ootuste head vastuvõttu leidnud. «Lõuna kõrvale tihtipeale enam leiba süüa ei jõuagi, aga mõne aja pärast, kui kõht tühjaks läheb, on see suurepärase kosutus ja võtab ka peavalu ära.»

Meie enda linaseemned

Linaseemned on Selma Teesalu kinnitusel head seedehäirete puhul. Nende abil paraneb

Emeritiitprofessor Selma Teesalu kiitis Viljandimaa toiduvõrgustiku OTT aastapäevaseminaril kodumaiseid toiduaineid.

MARKO SAARM

immuunsüsteem ja väheneb vastuvõtlikkus haigustele. Nad kahandavad ka reumatoidartriidist põhjustatud vaevusi.

Peale rohkete limaaainete sisaldavate linaseemned aga ka siinhappe glükosiidi linamariini, mis hävineb vaid kuumutamisel. Sellepärast ei tohigi kuumutamata

linaseemneid süüa. Kuivalt kuumutamisest (rõstimisest) pole kasu, sest seemned peavad olema termilise töötlemise ajal vedelas keskkonnas. Parim on keetmine, aga ka sepiku-taignasse

lisatud linaseemned kaotavad küpsemisel oma kahjuliku toime. Eestis on müügil Moostes toodetav linaseemnejahu, kust töötlemise käigus on linamariin juba eemaldatud. Küll on selle jahuga teine mure: enamikus toidukauplustes ja mõnes apteegiski seisavad selle pakid lihtsalt riiulil. Linaseemnejahus sisalduvad oomegarasvhapped niisugust säilitamist ei talu ja rääsuvad. Seda jahu tohib hoida ainult külmas ja pimedas. Jälgida tuleb ka pakile trükitud säilivusaega.

Linajahu tarvitamist võib alustada paarist teelusikatäiest päevas ja kogus ei tohiks ületada paar korda võetud kuhjaga supilusikatäit päevas. Lastele on sobivad väiksemad kogused. Fütoöstrogeenide sisalduse tõttu ei sobi linaseemned rasedatele.

Selma Teesalu sõnul aitab õige toitumine tuju üleva hoida. Ta soovib sügikordade vahel maiustada puu- ja köögiviljadega ning tarbida süsive-

sikute kõrvale kindlasti valgurikast toitu. See sisaldab aminohapet trüptofaani, mis on serotoniini ehk niinimetatud hea tuju hormooni lähteaine.

Suure trüptofaanisisaldusega on kalad, kalkuniliha, täisteratoidud, riis, läätsed, sarapuu- ja maapähklid, munad ning seesami- ja päevalilleõli.

Asi on aga keerulisem, kui esialgu paistab. Kui süüa ainult valke või valke ja rasvu koos, ajus serotoniini ei toodeta. Küll aga laseb ka väikese koguse valgu söömine koos suurema koguse süsivesikutega trüptofaanil kergesti ajju siseneda ja serotoniini tekib piisavas koguses.

Serotoniin osaleb emotsioonide genereerimisel, aga pärsib ka söögiisu ja soodustab maos lima kaitsekihi moodustumist.

Nii suhkur kui tärklis võivad avaldada ajul toota serotoniini, suhkruasendajad seda ei tee. Serotoniini tekib vähem talveperioodil, mil tunneme puudust päikesevalgusest. Selma Teesalu sõnul on ainus tubane allikas, mis selle tähtsa hormooni teket soodustab, küünlavalgus.

Salamõrtsukas margariin

Sellest on mööda üle kümne aasta, kui Selma Teesalu hoiatas Sakala veergudel margariini eest, nimetades seda salamõrtsukaks. Nimelt sisaldab margariin hüdromeenitud rasvu.

Praegu on hüdromeenimise teel saadud transrasvad üha laiemalt kasutusel, neid leidub saiakestes, küpsistes, komp-

SÖÖMINE

Teadlane soovib unustatud toitumiskombeid.

- Joo piima eraldi, mitte koos toiduga. Magusa kõrvale see siiski sobib.
- Keedetud ja hautatud toidud seeduvad paremini.
- Kui võimalik, söö alati värskest valmistatud toitu.
- Väldi jääkülmi toite ja jooki.
- Mälu toit korralikult läbi.
- Pärast sööki istu veel mõni minut vaikselt või kergelt vesteldes.
- Ära jäta toidukordi vahele.

Allikas: Selma Teesalu, «Toitumine. Kehakaal. Tervis»

vekkides ja mujal. Kalli või asemel tahkestatud õlide kasutamine on küll majanduslikult kasulik, ent inimese organism ei suuda neid toidutööstuse pakutavas koguses vastu võtta.

«Transrasvhapped ei ole inimese ainevahetuses iial kaasatud olnud ning meie organism ei tunne neid ära. Transrasvhapped hävitavad rakke ning toovad kaasa südamehaiguste, vähktõve ja muude süvenevate krooniliste haiguste väljakujunemise riski,» kirjutab Teesalu oma raamatus «Toitumine. Kehakaal. Tervis».

Vaieldamatult halvasti mõjuvad inimeste ja teiste elusolendite organismile ka geneetiliselt muundatud taimed. Kõiki halbu tagajärgi, mida niisugune toit endaga kaasa toob, veel ei teatagi.

Kodumaiseid õunu ja tomateid süües sellist ohtu ei ole.

Viljandis kõneldes peatus Selma Teesalu ka moodi läinud jamsijuurel. Ta rääkis, et inimese organism sisaldab keerulise nimega hormooni des-

oksüepiandrosteroon (DHEA), mida nimetatakse ka nooruse hormooniks. Seda toodavad inimese aju ja neerupealised ning selle kontsentratsioon langeb vanuse kasvades drastiliselt, ulatudes 80. eluaastaks vaid 5-29 protsendini maksimumtasemest.

Jamsijuure preparaadid

Oleks lihtne lahendus manustada sünteetilist DHEA-d, aga see ei ole hea mõte, sest see võib tõsta hormooni taseme organismis kontrollimatult kõrgele ja tekitada ohtlikke kõrvalnähte.

Üks võimalus DHEA taset tõsta on jamsijuure preparaatide kasutamine. Soovitatavalt võiks seda teha kaks korda aastas: veebruaris-märtsis ja novembris-detsembris.

See on iga inimese enda otsustada, kas ta tahab oma organismi looduslikesse protsessidesse kunstlikult sekkuda, aga kui pinget on suur ja stress võtab tegutsemisjõu, võib jamsijuure olla üsna ohtu vahend sellest üle saamiseks.

Küsimusele, kas preparaat on mingil juhul ka vastunäidustatud, vastas Selma Teesalu, et see ei sobi inimestele, kes kasutavad psühhiaatri väljakirjutatud ravimeid.

Südamele on külm lisakoormus

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Juba tükk aega valitseb külm ilm. See sunnib meid hunnikute viisi rõivaid selga toppima, ent avaldab mõju ka tervisele.

Manfred Kaiser manitseb oma raamatus «Ilmasti-ku mõju tervisele» rõivastumise eriti tähelepanelikult suhtuma vanureid, kelle külmataju võib olla nõrgenenud. Loomulikult tuleb silma peal hoida ka lastel.

Pingutada ei tohi

Külmavärinad on tahtele allumatu lihaste liikumise eesmärgiga soojust tekitada. Selle peale aga lootma jääda ei saa, sest õiget sooja värisemisest ei teki, pigem on see märguande, et tuleb korralikult riidesse panna, midagi toekat süüa ja soojas olla.

Kindlasti peavad külma ilmaga ettevaatlikud olema need inimesed, kel on probleeme südamega. Keha reageerib külmale, ahendades perifeerseid veresooni. Südamele tuleb rohkem tööd teha, et kitsastest soontest verd läbi suruda. Haigetele südamele võib see liigne koormus olla.

Kui siia lisada ka füüsilise pinget, võib asi muutuda ohtlikuks. Sellepärast peaksid südamehaiged hoolega mõtlema, enne kui pakasega maja ette lund kühveldama lähevad.

Oma mõju on nohu- ja gripiravimite. Limaeritust soodustavad rohud suruvad ninas suurenenud veresoone kokku. Nii võivad nad mõjuda ka ülejäänud veresoontele ja sellega vererõhku tõsta.

Nitroglütseriini kaasa

Veel üks veresoonte ahendaja on nikotiin. Suitsetajate vererõhk tõuseb talvel mittesuitsetajate omaga võrreldes tunduvalt. See võib põhjustada südamehäireid.

Südamehaigel peab veresoone laiendav nitroglütseriini igaks juhuks alati kaasas olema. Kui valu annab tunda, tuleb tablett keele alla panna. Sellest, et ravim võib kaasa tuua peavalu, ei tohi hoolida. Parem ohutu valu peas kui ohtlik südames, kinnitavad kardioloogid.

Ilus külm talveilm pole südamehaigetele alati ohutu.

VABA AEG

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee. Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalajakirjastus.ee

KINO

Männimäe salongkinos saab täna kell 20 vaadata draamafilmi «Nümfomaan» (alla 14-aastastele mittesovitav). Lisainfo www.mannimaja.ee, Riia maantee 52d, Viljandi.

Karksi valla kultuurikeskuses liinastub 5. veebruaril kell 19 Eesti film «Riigivargad». Pilet 2 eurot. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

KONTSERT

Karksi valla kultuurikeskuses on 1. veebruaril kell 15 Kesk-Soome reservväelaste piirkonna meeskoori Vinosyöttö ja meeskoori Sakala kontsert. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

TEATER

Ugala väikeses saalis on täna kell 19 «Y-generatsioon». Etendus on välja müüdnud. Vaksali tänav 7, Viljandi, tel 433 0777.

Viljandi nukuteatris algab täna kell 11 etendus «Hiir, mutt ja langev täht». Lisainfo telefonil 433 4295. Lossi tänav 31, Viljandi.

Sakala keskuses leiab 4. veebruaril kell 19 aset VAT Teatri etendus «Rekvisiitori tähetund». Peaosas Lauri Saatpalu. Pilet 12, sooduspilet 10 eurot. Info telefonil 506 4169, www.vat-teater.ee. Tallinna tänav 5, Viljandi.

ÜRITUSED

Viljandi vallavalitsuse ametnikud kohtuvad elanikega 4. veebruaril kell 17.30 Ramsi vaba aja keskkuses.

Doonoripäev on täna kella 9.45–13 Viljandi haigla saalis, C korpuse kolmandal korrusel.

Viis noort näitlejat mängivad täna õhtul Ugala väikeses saalis lavastuses «Y-generatsioon».

JAANUS LAAGRIKÜLL

Kaasa võtta pildiga isikut tõendav dokument.

Viljandimaa naisliit külastab Viljandi gümnaasiumi 3. veebruaril kell 16. Koguneda kell 15.50 koolimaja ette. Hariduse tänav 2.

Kõpu spordihoones leiab 8. veebruaril kell 21 aset retro klubiohtu. DJ Martineero. Laudade broneerimine eelmüügist. Pääsmete eelmüük ja lisainfo telefonil 512 7678. Võta kaasa oma söök ja jook ning tule retropeole!

Kultuuriakadeemias algavad veebruarist neljanda taseme hispaania keele kursused. Tase sõltub eelnevast keeleoskusest. Huvi korral saab infot aadressil keiu.org@kultuur.edu.ee või telefonil 435 5236.

Viljandi linnaraamatukogu laste-

osakonnas kestab 20. veebruarini XII «Nukitsa» konkurss – tule vali parim lastekirjanik ja parim lasteraamatu illustraator. Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

NÄITUSED

Mõisaküla muuseumis on avatud paneelnäitus «Väärtuslik Lahemaa», mis on pühendatud 2011. aastal olnud Lahemaa rahvusparki 40 aasta juubelile. Paljude fotode ja isiklike lugude abil antakse vaatajale edasi Eesti ühe kauneima paiga võlu. Näitus jääb avatuks 31. jaanuarini. Info telefonil 435 5607. Jaan Sihveri tänav 4, Mõisaküla.

Sakala keskuses on 24. veebruarini avatud metsavendlusteemaline näitus «Metsavend!».

tada maja lahtioleku aegadel. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Paistu rahvamajas saab vaadata Enno Alliku maalide näitust, mis jääb avatuks jaanuari lõpuni. Paistu tee 14, Paistu.

Paistu raamatukogu fuajees saab vaadata Rait Killari fotonäitust «Lapimaa talv». Näitus on avatud 16. veebruarini ja seda saab külastada raamatukogu lahtioleku aegadel. Raamatukogu tee 2, Paistu.

Tarvatu raamatukogu näituse saalis on 7. veebruarini Enno Alliku maalide näitusmüük, mida saab külastada Tarvatu raamatukogu lahtioleku aegadel. Lisainfo telefonil 436 6262.

Viljandi raamatukogu kujulaenutusosakonnas on 9. veebruarini Eesti ajaloomuuseumi rändnäitus «Meie inimesed», **Ameerika teabepunktis** 30. jaanuarini «Martin Luther King 85» ja **üldlugemissaalis** 5. veebruarini «Kaks karismaatilist viljandlast: Siim Mandre 100 ja Anton Suurkask 140». **Trepihallis** on 30. jaanuarini Tui Rahikainen fotonäitus «Helsingi disaineri silmade läbi» ja 1. veebruarini Abja koolituskeskuse fotonäitus «Mulgimaa vaim ja hing». **Linnagaleriis** on 15. veebruarini näitus «Marimekko – Soome disainiklassika». Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Karksi valla kultuurikeskuse sinises saalis ning esimese ja teise korruse fuajees saab vaadata näitust «Eestimaa loodusfoto 2013». Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

Kondase keskuses on 1. märtsini üleval «Evald Okase graafilise teekond». Püsiekspositsioon on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Jaanuarist märtsini on keskus avatud kolmapäevast laupäevani kella 10–17, pühapäeval, es-

maspäeval ja teisipäeval suletud. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Viljandi muuseumis saab vaadata näitust «Rehielamused», mis avab rehemaja olemust. Näitus on avatud märtsini. Johan Laidoneri plats 10. Tel 433 3316.

Viljandi maavalitsuse teise korruse fuajees on üleval Peeter Kummeli fotonäitus «Inimesed ajahetkes». Vabaduse plats 2, Viljandi. Tel 433 0400.

Uku keskuse teisel korrusel saab vaadata Enn Loidi fotonäitust «Sügis Viljandi vetel». Tallinna tänav 41, Viljandi.

Suure-Jaani külalistemaja kohvikus saab vaadata Heldur Lassi värvilisi joonistusi «Teetähised». Ilmatari 3a, Suure-Jaani.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevalised on Irja, Irje, Jürja ja Jürje.

AO KONSUM MAKSIMARKET

NÄDALALÖPU PAKKUMISED

NELJAPÄEVAST PÜHAPÄEVANI

ÖUN GOLDEN, kg
Saksamaa, I klass

0.99

VASTSE-KUUSTE
SUITSUTATUD
DOKTORIVORST
550 g

-32%

2.45

1.65

3.-/kg

KURSU ZEME NATURAALNE
TURSAMAKS
240 g

-32%

2.59

1.75

7.29/kg

OLIVIA RAPIÖLI
0,5 l

-31%

1.09

0.75

1.50/l

HELE ÖLU A.LE COQ
SAAREMAA TUULIK 4,7%
0,5 l

Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga. Alkohol võib kahjustada Teie tervist.

0.50

1.-/l + pant 0.08

PAKKUMISED KEHTIVAD
30. JAANUARIST - 2. VEEBRUARINI.

Toodete tavahinnad on Laagri Maksimarketil põhjal 24.01.2014 seisuga. Piltidel on illustreeriv tähendus.

OÜ SIIMALS

Jakobsoni 11, Leola ärikeskuse hoone hoovis
E-R kl 8–17, L kl 8–14, tel 433 4328

STIHL®
MOOTOR-
SAED

Hinnad alates
179 €

Kauplus SIIMALS on kaubamärkide
STIHL, VIKING ja LOGOSOL ainuesindaja Viljandis!

ARCO VARA

AREO VARA
SINCE 1992
KOGENUD
KINNISVARA
BÜROO

Müüa korralik elamu Viiratsis.
Kruut 1616 m², üp 149 m², 4 tuba (elutoaga avatud köök + 3 tuba), esik, pesemisruum, vespipõrandaküte. **93 000 €.** Ave-Maria Mändmets, tel 5308 3363

Müüa keskküttega 3-toaline korter Paalalinnas, suurusega 49,3 m². Korteri asub I korrusel, läbi maja planeeringuga, WC ja vannituba koos. **32 000 €.** Aime Opermann, tel 527 5985

Müüa 3-toaline ahiküttega korter Jakobsoni tn. Omaette sissepääsuga. 2 ahju + osaliselt põrandaküte. Toimiv korteriühistu. **34 000 €.** Ave-Maria Mändmets, tel 5308 3363

Müüa 3-toaline korter kesklinnas. I korrusel, 64,8 m². Keskküte ja puupliit soojamüüriaga. Aknad vahetatud. Hoovis parkimine. **48 000 €.** Aime Opermann, tel 527 5985

VILJANDIMAA KINNISVARA ASJATUNDJAD

Aime Opermann
Viljandimaa piirkonna juht ja kutseline maakler (kutsetunnistus nr: KKM121233)
tel 527 5985
Aime.Opermann@arcovara.ee

Ave-Maria Mändmets
Maakler
tel 435 9966
gsm 5308 3363
Ave-Maria.Mandmets@arcovara.ee

Karin Lapp
Kutseline hindaja (VH021209)
Litsentseeritud maahindaja (059 MA-Mh)
tel 512 4565
Karin.Lapp@arcovara.ee

Egle Miller
Hindaja
tel 435 9969
gsm 5346 9981
Egle.Miller@arcovara.ee

Lossi 18, Viljandi. Tel 435 9966

www.arcovara.ee/viljandi

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0042, madis.laik@ajaleht.ee

60.99

Kergejõustikuseltsi Sakala sportlane Kati Ojaloo parandas 18. jaanuaril Tallinna tehnikauilikooli staadionil 11 külmaakraadiga peetud vasaraheitvõistlusel Viljandimaa naiste rekordit. Nüüd on see 60.99.

Viljandlased tegid Alfal tugevat sõitu

Viljandlased teenisid Tallinnas peetud rahvusvahelisel sisesõudmise võistlusel «Alfa 2014» tugevas konkurentsivõidus kõrgeid kohti.

Võistlusel, mis oli ühtlasi EMT sisesõudmise sarja kolmas etapp, olid kavas 1000 meetri distantsid ning Eesti paremiku kõrval tegi kaasa ohtralt sportlasi Lätist, Leedust, Venemaalt ja Soomest. Viljandi sõudjaid oli pealinnas võistlemas 25.

Viljandi spordikooli noored alustasid hästi. C-klassi poisse jõudis finaalsõitu koguni viis ning võidu võttis Joonas Toom treeningukaaslasel Rasmus Pihu ees. Tütarlaste B-klassis võidutses kahe lätlanna ees Kärolyn Mäesaar. A-klassis oli Erli Mat teine ja Krete Koovit viies.

Eriti osalejaterohke oli noormeeste A-klassi võistlus. 52 startinu seas sai Rain Laid-

ma Viljandi parimana 10. ja Kermo Randmäe 20. koha.

Naiste mõõduvõitluses saavutas Eelika Naarits neljanda koha. Meestest pidi Kaspar Taimsoo Tõnu Endreksoni ja Allar Raja järel leppima kolmanda tulemusega. Kaspar Taimsoo ja kuuendana lõpetanud Kaur Kuslapi vahele mahutasid end Andrei Jämsa ja lätlane Gindsz Zunde.

Meeste kergekaalus tuli viljandlane Asso Kivilaan seitsmendaks. 45-59-aastaste naisveteranide sõidus oli Linda Meesaar viies ja vabaklassis Monika Liinamägi neljas. Nooremate veteranide seas, kus osalevad 27-44-aastased sõudjad, olid esimest korda võistlemas viljandlasest rahvasportlased Merle Milvek ja Kristjan Endrekson, kes saavutasid vastavalt viienda ja kaheksanda koha. (Sakala)

Viljandi HC ja Aruküla SK meistriliiga hooaja teine vastasseis lõppes viigiga.

ELMO RIIG

Koolide saalihokivõistlusel selgusid parimad

MARGIT KURVITS, Viljandimaa spordiliidu juhataja

Viljandimaa koolide saalihoki võistlustel selgitasid paremaid põhikoolis õppivad poisid ja tüdrukud ning gümnaasiumiastme noormehed.

Kuuenda kuni üheksanda klassi arvestuses osales seitse poist ja viis tütarlaste võistkonda. Tütarlaste turniiristusteemis mõõduvõitluses saavutas nelja võiduga kindla esikoha Kirivere kool, mida esindasid Tiia-Linda Purge, Kelly-Riin Kärt, Kersti Siimula, Triin Orgusaar, Kärt Seil, Lona Lisa Linder, Marit Leis, Gloria Liiver, Kaisa Lohu ja Brita Maasik. Võistkonna õpetaja on Silje Tohvri. Teise koha sai Viljandi Kesklinna kool ja kolmanda koha Jakobsoni kool.

Sama vanuseastme poisid mängisid alustuseks kahes alagrupis ning seejärel tulid vahe- ja kohamängud. Vahe- ja kohamängudest pääsesid finaali Võhma ja Kesklinna kooli meeskond ning kolmanda ja neljanda koha pärast kohtusid Jakobsoni ja Kirivere kool.

Finaalmängu võitis 5:0 Kesklinna meeskond koosseis-

sus Egert Adrat, Martin Lõiv, Kevin Kõrge, Oskar Udras, Karlis Jänes, Kristjan Luik, Sten Tuvi, Keith Roland Lepik, Max Robin Jaansoo ja Remi Joosep Jürgens. Võistkonna õpetaja on Jaak Luhakoodeer. Kolmanda koha heitluses võitis Jakobsoni kool 3:2 Kiriveret.

Gümnaasiumiastme turniiristusteemis võistlusel osales viis meeskonda ning kahe võidu ja kahe viigiga saavutas esikoha Viljandi gümnaasiumi teine esindus koosseisus Kevin Vokk, Ken Kuusik, Kris Süld, Rivo Saaremäe, Keith Allik, Tanel Lang, Hans Parik, Mark Remi Viira ja Rauno Pikkor. Võistkonna õpetaja on Ain Jürisson.

Teiseks tuli Viljandi gümnaasiumi esimene võistkond ning kolmandaks Viljandimaa ühendatud kutsekooli meeskond.

Eesti koolispordi liidu VI-IX klassi õpilaste finaalmängud peetakse 7. veebruaril Tartus ning sinna sõidavad meie maakonnast Kesklinna kooli ja Võhma gümnaasiumi meeskond ning Kirivere kooli naiskond.

Kesklinna kooli meeskond, kes tunnustati maakonna koolide saalihokiturniiril põhikooliastme parimaks.

MARGIT KURVITS

KÄSIPALL

Viljandi kinkis Arukülale punkti

MADIS LUIK madis.laik@ajaleht.ee

Teisipäeval Harjumaal Arukülas peetud Eesti meistriliiga mäng valmistas Viljandi käsipallimeeskonnale pettumuse. «Kinkisime vastasele viigi,» nentis peatreener Marko Koks.

Aruküla spordiklubi ja Viljandi HC meistriliiga hooaja teise vastasseisu avapoolaja võitsid 15:13 võõrustajad, lõpptulemuseks jäi aga 26:26 viik.

Nagu Marko Koks ütles, polnud vastasel tarvis üle oma varju hüpata, sest viljandlased jätsid kohtumise teisel poolel oma võimalused lihtsalt kasutamata. «Kiirustasime ülearu ning viskasime mitu korda värvast täiesti mööda,» tunnistas ta.

Treeneri selgitust mööda jätsid viljandlased kasutamata võimaluse kolme väravaga juhtima minna, selle asemel püsis nende skoor tablool neli minutit muutumatuna.

«Võimalik, et tunda andis väsimus, sest rünnakul võtsime vastu ridamisi valesid otsuseid,» arutles ta.

Ehkki samade meeskondade esimese, Viljandis asetleidnud mängu oli võitnud Aruküla, valmistas viimast vastasseis selle juhendajale Toivo Järvele rahulolu. «Tegime ühe oma parima partii. Mina enne

Noorte meeskond säilitas medalivõimaluse

Läinud laupäeval ja pühapäeval mängiti Valgas Eesti A-klassi noormeeste käsipalli meistrivõistluste esimene ring. Viljandi spordikooli meeskond kogus tabelisse ühe viigi, kaks võitu ja kaks kaotust ning säilitas võimaluse märtsis peetaval teisel etapil medali eest võidelda.

Pärast esimest etappi, kui kõigil kuuel võistkonnal on seljataga viis kohtumist, juhib turniiritabelit täiseduga Põlva spordikool. Teist kohta hoidev Tapa jääb liidrist maha nelja

mängu võitu ei oodanudki,» tähendas ta.

Järv leidis, et kohtumise käiku arvestades oli viik õiglane tulemus. «Hoidsime Viljandit lõpus pikalt nulli peal, samas jätsime ise realiseerimata karistusviske,» põhjendas ta.

Võõrustajad alustasid mängu hea hooga ja see tagas neile peagi neljaväravalise edu. Teisel poolajal initsiatiiv vaheldus. Viljandlased vähendasid kaotusseisu korraks ka paariväravaliseks eduks.

Toivo Järv hindas kõrgelt oma meeskonna võitluslikkust ja head kaitsetegevust. Marko Koks oli aga lõpptulemusest nõrduinud. «Kogemuste puuduse taha väljakul vastuvõetud halbu otsuseid peita ei saa. Meil on mitu aastat meistriliig-

punktiga ning tollest võrdsest viie punkti kaugusel on Tallas ja Viljandi. Nende järel on tabelis nelja punktiga Valga ning seni võiduta on meeskond Elite Tallinnast.

Viljandi meeskond viigistas Valgas Tallasega, kaotas kahele temast tabelis kõrgemal asuval konkurendile ning alistas kaks tabeli viimast.

Eesti noormeeste käsipallimeister selgub kaheringilise turniiri järel. Teine etapp saab teoks 15. ja 16. märtsil Põlvas. (Sakala)

gas mänginud mehed, mitmel neist on ka koondisekaristus,» kõneles ta.

Viljandi esinduse suurim väravakütt oli teisipäeval Robert Lõpp 11 tabamusega. Ott Varik lisas viis väravat. Kaks tabamust said kirja meeskonna joonemängija Martin Ott Sülla, treener Marko Koks ning Sten Maasalu ja Karl Toom. Korra olid täpsed Madis Parik ja Karl Roosna.

Üks voor enne meistriliiga põhiturniiri teise ringi lõppu hoiab Viljandi HC turniiritabelis tagasihoidlikku kuudenta positsiooni. Meeskonna teise ringi viimane vastane on teisipäeval SK Tapa alistanud Audentes. See kohtumine tuleb 5. veebruaril kell 19 Viljandi spordihoones.

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063, faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalajakirjastus.ee, kuulutused@sakalajakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Ketlin Beljaev (uudised) 433 0054
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Madis Järvekülg (uudised) 433 0084
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mölter (uudised) 433 0041
Ullar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig, Marko Saarm 433 0057
Korrektoori Evi Eiche, Tea Raidsalu 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann, Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Astra Saul 433 0061
Raimo Saar 433 0069
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste vastuvõtu klienditeenindaja Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Küljendaja-kujundaja Liina Valt 433 0081
Korrektoori Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht Püvi Sume 447 7099
Raamatupidajad Kaie Liiv 433 0065, Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kella 9–17, lõuna kella 13–13.30. Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni. Sakala ilmub viis korda nädalas. Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed. Juridiline aadress Gildi t 1, 51007 Tartu. Postiaadress Rütüli t 14, 80010 Pärnu.

Toimetus käsikirju ei tagasta ja võtab endale õiguse neid lühendada. Välisautorite honorarid kantakse üle pangakontole üks kord kuus järgmise kuu 6. kuupäeval. Kõik ajalehes Sakala avaldatud artiklid ja fotod on autoriõigusega kaitstud teosed, mille reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma AS-i Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükkikojas. Tiraaž 8648

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda pressiohkogusse, pn@eal.ee või telefon 646 3363.

Teisipäeval sündisid Viljandis tüdruk ja poiss.

135 AASTA EEST
Sakala, 27. I 1879

Et rahva seas minu kahjuks laiali laudutud tühjaks teha, annan ma seeläbi oma auustatud kaubapõrastele teada, et minu juures ei Wenemaa petroleumi ega ka sellega segatud Ameerika petroleumi ei müüda, sest et sellega veel ilmaski kaubeldud ei ole. Kui ma mullu hinda alandasin, siis tuli see sellest, et hinnad üleüldse alanenud olivad. Et ma ikka suurte linnade hindade järele käin, sellepärast muudawad ennast minu hinnad, nagu nad seal on. Üleüldse on minu juures üks kõige paremat kaupa saada, mis minu kaubapõraste 35 aasta sees, nii kaua kui minu kaubapõraste kestab, kõik ära teadwad. Julius Petersen C. J. Lange poe omanik.

Raieõiguste ja metsakinnistute ost.
Tel 517 4303,
argo@renlog.ee,
www.renlog.ee

Üks väike rõõm
las olla igas päevas,
üks pilk, üks naer,
üks öis või värvi laik,
üks päikesekiir või
küllukene täevas,
või sõna hea,
mis muudab helgeks kõik.

*Vaike-Valve
Maiste*

85 aasta juubelil

õnnitlevad
Virge ja Rein
laste ja
lastelastega

KINNISVARA

Ostan 3-toali korteri Viljandis. Tel 5567 7083.

Soovin üürida 2-3-toalist korteri. Tel 5660 1517.

SÕIDUKID

Ostame 1990 - 2008 a sõidukuid. Tel 5555 8120.

TEENUSED

Autoremont Viljandis. Helistage, lepime kokku. Tel 5359 8204, 514 5872.

Avariiliste autode remont, ost, vahetus. Tel 522 5696.

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, 24 h, h 1,09 €/min.

Metallkonstruktsioonide ja seadmete valmistamine. Tel 5556 6995, 435 4091.

Ohtlike ja probleemsete puude lõikus. Tel 5302 3518.

Ohtlike puude langetamine. Tel 504 7811.

Puur- ja küttekäevude puurimine, pumpade ja septikute paigaldus. Vee-, kaeve- ja kanalisatsioonitööd. Tel 521 7415, www.baltipuurkaev.ee.

Remonditööd, viimistlus, vannitoad, saunad. Tel 5847 7383.

Sanitaartechnilised tööd, katlamajad. Tel 511 9475.

Teatame kurbusega, et lahkus kallis ema, vanaema, vanavanaema ja ämm

LAINE KÄHAR

13. VI 1923 - 27. I 2014

Leinavad omaksed.

Ärasaاتمine 1. veebruaril kell 12 Viljandi Pauluse kirikus.

Igale meist on antud aeg, aeg tulla, olla ja minna...

Mälestame endist taksojuhtide liidu liiget

TIIT MÄNDI

Kaastunne lahkunu omastele.
MTÜ Eesti Taksojuhtide Liit

Tallinna Majanduskoolis saab õppida pärast keskhariduse omandamist järgmistel erialadel:

- infotöõspetsialist
- juristi abi
- kindlustusspetsialist
- kohtuistungise sekretär
- kvaliteedispetsialist
- meediaspetsialist
- personalispetsialist
- projektijuhi assistent
- raamatupidaja
- sekretär
- turundusspetsialist
- väikeettevõtlus
- ärikorraldus

Täpsem info tel **650 7862**
või kodulehel www.tmk.edu.ee

Põrandad, seinad, laed, ukseid, aknad, trepid jne. Garantii. Tel 5366 9108, A1 Ehitusviimistlus OÜ.

Suur kaubik. Tel 515 2737.

Üldehitustööd vundamendist lõppviimistluseni, ka metallkonstruktsioonid. Tel 5556 6995, 435 4091.

TÖÖ

Pakun tööd harvesterijuhile ja metsaväljaveo traktoristile. Tel 503 5462, kaido.leiten@amikor.ee.

Tallu vajatakse karjakut. Tel 5821 6900.

LOOMAD

Müüa haned. Tel 5551 9968.

METSAMATERJAL

Ostan lehtpuumetsa/raiet. Tel 527 5868.

Mälestame head klassivenda Võhma kooli päevilt
TIIT MÄNDI
Avaldame sügavat kaastunnet lahkunu omastele.
Klassikaaslased

Südamlik kaastunne Astridile
TIIT MÄNNI
kaotuse puhul.
Korteriühistu liikmed

Mälestame
TIIT MÄNDI
Avaldame kaastunnet lahkunu omastele.
Takso 1700 meeskond

Ostan palke, paberipuid ja raieõigust. Tasu kohe. Metsa ülestöötamine ja vedu. Tel 502 8557.

OST

Ostame kasvavat metsa, palki ja paberipuid. Tel 5889 0654.

Ostan veneaegse vahviküpssetaja Volta või Esta. Tel 5845 5341.

Ostan vanu fotosid, postkaarte, raamatuid, märke, medaleid, paberrahasid, münte, mööblit, maale, nõusid, kullast kellarihma, muusikariistu, dokumente, kellasad jne. Tel 5829 9810.

Seal, kus sulgub eluraamat, algab mälestuste maa...
Mälestame kauaaegset taksojuhti
TIIT MÄNDI
Avaldame kaastunnet lahkunu omastele.
Töökaaslased

Ei võta sõnad leinavalu, ei kuivata need pisaraid...
Siiras kaastunne Virvele, Urmasele ja Indrekule perega kalli poja, venna ja onu

ULVAR UUSMAA

kaotuse puhul.
Terje, Taavi, Taivo, Toomas, Tõnu, Tarmo, Tiina, Tõnis ja Kati perega

TEADMISED - TAHE - ÕIGLUS

Vastuvõtt 2014/15. õppeaastaks
Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi
10. klassi

Õppima võetakse:

- põhikooli lõputunnistuse hinnete põhjal
- õpilaskandidaadiga toimub vestlus
- vastuvõtukatseid ega eksameid ei ole

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis õppimine eeldab:

- huvi õppimise ja teadmiste omandamise vastu
- valmisolekut iseseisvaks tööks ja eluks
- tahet saavutada oma eesmärged

Tähtis teave gümnaasiumis õppimise kohta:

- kolme riigieksami aine (eesti keel, inglise keel, matemaatika) suurem maht
- kõik saavad õppida uurimistöe aluseid ja majandust
- valikursustest saab õppida kolmandat võõrkeelt (vene või saksa keel A 2.2. tasemel), robotikat, disaini, psühholoogiat, etiketti, joonestamist, karjääriõpetust, riigikaitset, ehituse ja kinnisvara aluseid, maastikuplaneerimise ja arhitektuuri aluseid, meediat.

Heal tasemel ja jätkusuutlik
Kilingi-Nõmme Gümnaasium,
kus on isiksust arvestav,
turvaline ja arenev õpikeskkond,
ootab Sind!

Pakume õpilastele:

- tasuta kõigi mugavustega õpilaskodu
- tasuta koolilõunat
- tasuta esmaabikursust ja autokooli teooriatunde
- mitmekülgseid võimalusi huvitegevuseks, sportimiseks ja osalemiseks erinevates projektides

Nõutavad dokumendid:

- taotlus
- põhikooli lõputunnistus
- sünnitunnistus
- tervisekaart
- õpilaspileti pilt
- õpilaskodu taotlus

Taotluse esitamine vastuvõtukomisjonile **25.-27. juunil 2014 kella 10-14.**

Teabepäev
Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis
14. märtsil 2014 kella 10-13.

VILJANDI GÜMNAASIUM

SISSEASTUMISINFO

Õppima saab asuda seitsmel õppesuunal: reaal-, loodus-, majandus-, sotsiaal-, humanitaarsuund, võõrkeeled ja kunst.

Sisseastumiseksamile registreerimine kooli kodulehel 10.03.-21.04.2014

Sisseastumiseksam toimub 26.04.2014 kl 10
Viljandi Gümnaasiumis (Hariduse 2)

Sisseastumisvestlusele registreerimine alates 26.05.2014
Sisseastumisvestlused 18.06.2014-19.06.2014
Viljandi Gümnaasiumis

Täpsem info: www.viljandigymnaasium.edu.ee

Õpilaskodu võimalus koostöös
Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooliga

Ostan kuusepalke, tuulemurdu, metsakuivi palke. Tel 504 1480.

PROMETS OÜ ostab metsa ja maad. Tel 5591 9930.

MÜÜK

Kuivad ja märjad küttepuid. Tel 502 9596.

Kuivad kaseklotid 60 l kotis 2 €. Vedu on hinna sees. Tel 5332 4176.

Küttepuid. Tel 5373 3320.

Kuivad kütteklotid 40 l võrgus, 1,50 € võrk. Tel 5828 9919.

Kuivad pakitud kütteklotid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Lepad, kased võrgus. Tel 5345 2279.

Lõhutud küttepuid. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaudu. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa lambaliha. Tel 5816 4973.

OÜ Enberg T. E.

Paistu 3-a, Viljandi
Tel 434 9090
Avatud E-R 8-17

AUTOREMONT

Vajaduse korral tuleme ise autole järele. Kui tööd on tehtud, toimetame sõiduki teile sobivasse kohta.

**LIISI
REMONT
JA SÕIDA!**

AUTOVARUOSAD
otse maaletoojatelt

**LUKKSEPA-
TÖÖD**

**VEERMIKU
KONTROLL
tasuta!**

Ostes õli ja õlifiltri
meilt, on õlivahetus tasuta!

Müüa kaks aastat kuivanud küttepuid. Tel 5816 4973.

Müüa lõhutud küttepuid. Tel 5683 0454.

Müüa põranda-, voodri- ja ehituslaudu. Eri laiused. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Pakitud kütteklotid ja kamina-puid. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett, alusel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Soodsalt puit- ja turbabrikett, kuivad kütteklotid (lahtised ja pakitud). Vedu. Tel 506 8501, 520 2190.

Voodrilaud.ee, parim hind. Tel 513 2021.

Südamlik kaastunne Laurale perega kalli isa ja vanaisa
AUGUST PINNI
kaotuse puhul.
Meelis ja Triinu

Avaldame kaastunnet Tatjanale ja lastele perega
ATS PAASI
surma puhul.
Mälestavad Madis perega, Margus, Marje ja Raivo.

Mälestame kallist
ULVAR UUSMAAD
Südamlik kaastunne Virvele, Urmasele ja Indrekule perega.
Tädi Leida, Eevi ja Agu perega

Avaldame kaastunnet Iiri Puule kalli ema
ELVI PEELI
kaotuse puhul.
Töökaaslased Eesti pärimusmuusika keskusest

Südamlik kaastunne Virvele, Urmasele ja Indrekule perega kalli poja ja venna
ULVAR UUSMAA
kaotuse puhul.
Heini perega

Südamlik kaastunne Elbele ema
LINDA KÕIVU
surma puhul.
Töökaaslased Sürgavere farmist

Avaldame kaastunnet Tarmo Laursoole ema
MAI LAURSOO
kaotuse puhul.
Leinavad Mati, Kalle ja Ille perega ning Krista Tauts.

Mälestame
KALEPH JÕULU
Avaldame siirast kaastunnet lähedastele.
Lisell, Merle ja Tauno

DELUX DREAMS

TEHASE VÄLJAMÜÜK

PARGI t 3
R kella 11-17 ja L kella 9-14

SOODUSHINNAGA VOODIPESU
hinnad alates **9,90€**

SOODUSHINNAGA KARDINAD
hinnad alates **13€**

SOODUSHINNAGA POROLOON
(erinevad moodsud)
hinnad alates **8€**

KINGI ENDALE PARIM PUHKUS
Telli Deluxist VOODIKOMPLEKT, mille saad oma vajadustele vastavalt ise koostada

- PADJAD
- TEKID
- VOODIPESU
- VOODI-KOMPLEKTID
- MADRATSID
- KATTE-MADRATSID
- KANGA-JÄÄGID

jpm

Tellimislehed leiad kauplusest!

www.volkswagen.ee

2014 EESTI AASTA AUTO **2013 WORLD CAR AWARDS**

Suurim tunnustus

Aasta auto. Aasta hinnaga.

Ei mingit tellimist ega ootamist, auto kohe kätte ja sõit võib alata.

MAN 19 053€
DSG 20 693€

Rikkaliku varustusega Golf Extra

- Bixenoon-esituled, LED-päevatuled
- Elektrooniline kliimaseade
- Parkimisandurid
- Multifunktsionaalne nahkrool
- Puutetundlik värvilise ekraaniga ja Bluetooth-ühendusega raadio
- Talvepakett (esiistmete soojendus, esiklaasi pesurite soojendus, esilaternate pesu)

Møller Auto Viljandi

Tallinna mnt. 45, Viljandi 71008, Tel 435 5340

NÜÜD! **KÕIK** Sakala kuulutused loetavad ka digilehes www.sakala.ajaleht.ee

Igal ajal igas kohas ...

Uus Dacia Duster
Te teate, mis on tegelikult tähtis.

- Uus 125 hj mootor
- Uuenenud interjäär ja MEDIA NAV multimeediasüsteem
- Uue disainiga esiosa

5 AASTANE GARANTII või 100 000 km

hind alates 10 490 €

Dacia Duster 1,6 16V - keskmine kütusekulu 7,5 l/100km, CO₂ emissioon 177 g/km.

www.rael.ee | Saad palju, maksad vähe!

Rael Autokeskus

Rael Autokeskus OÜ - Tallinna mnt. 97, Viljandi
Tel. 433 0987 - e-post: info@rael.ee - avatud: E-R 8-17